

II

(Niet-wetgevingshandelingen)

AANBEVELINGEN

AANBEVELING (EU) 2021/1700 VAN DE COMMISSIE

van 15 september 2021

inzake interne nalevingsprogramma's voor controles op onderzoek met betrekking tot producten voor tweeeërlei gebruik uit hoofde van Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweeeërlei gebruik

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien artikel 26, lid 1, van Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 ("Verordening (EU) 2021/821") tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweeeërlei gebruik ⁽¹⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Verordening (EU) 2021/821 wordt een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweeeërlei gebruik ingesteld.
- (2) Een doeltreffend, uniform en consistent systeem van controles op de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik is noodzakelijk om de veiligheid in de EU en de internationale veiligheid te bevorderen en om te zorgen voor de naleving van de internationale verplichtingen en verantwoordelijkheden van de lidstaten en van de Europese Unie (EU), met name op het gebied van non-proliferatie, en de bevordering van een gelijk speelveld voor alle marktdeelnemers in de EU.
- (3) Gemeenschappelijke benaderingen en praktijken met betrekking tot interne nalevingsprogramma's kunnen bijdragen tot een uniforme, doelmatige, doeltreffende en coherente toepassing van controles in de hele EU.
- (4) Rekening houdend met het groeiende belang van uitvoercontroles op geïntegreerde markten, de snelle wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen, de rol van onderzoeksorganisaties en onderzoekers en de manier waarop de Europese onderzoeks- en innovatiesector openbare en particuliere investeringen uit de hele wereld kan aantrekken, is de doeltreffendheid van uitvoercontroles in sterke mate afhankelijk van de mate waarin onderzoeksinstellingen zich bewust zijn van uitvoerbeperkingen en hun actieve inspanningen om deze na te leven. Hiertoe kunnen onderzoeksinstellingen een reeks interne beleidslijnen en procedures opzetten, ook bekend als een intern nalevingsprogramma.
- (5) Deze aanbeveling biedt een kader om onderzoeksorganisaties en onderzoekers, onderzoeksmanagers en nalevingspersoneel te helpen om de risico's in verband met controles op de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik in kaart te brengen, te beheren en te beperken en de naleving van de desbetreffende EU- en nationale wet- en regelgeving te bevorderen.
- (6) Deze aanbeveling biedt ook een kader om de bevoegde autoriteiten van de lidstaten te ondersteunen bij de ontwikkeling van specifieke bewustmakingsprogramma's, alsook bij de beoordeling van de risico's die verband houden met onderzoeksactiviteiten, tijdens de uitoefening van hun verantwoordelijkheid om besluiten te nemen over uitvoervergunningen voor de in bijlage I van Verordening (EU) 2021/821 vermelde producten voor tweeeërlei gebruik.

⁽¹⁾ PB L 206 van 11.6.2021, blz. 1.

- (7) Deze aanbeveling werd in 2019 en 2020 door de coördinatiegroep tweemaal gebruikt aan een grondig onderzoek onderworpen, waarbij de opmerkingen van een openbare raadpleging die in het laatste kwartaal van 2020 werd gehouden, in aanmerking werden genomen.
- (8) Deze aanbeveling moet niet-bindend zijn, en onderzoeksorganisaties en onderzoekers blijven verantwoordelijk voor het voldoen aan hun verplichtingen uit hoofde van Verordening (EU) 2021/821, terwijl de Commissie ervoor zorg moet dragen dat deze aanbeveling in de loop van de tijd relevant blijft,

HEEFT DE VOLGENDE AANBEVELING VASTGESTELD:

Er wordt aanbevolen dat de lidstaten en exporteurs, met inbegrip van onderzoeksorganisaties en onderzoekers, de niet-bindende richtsnoeren in de bijlage bij deze aanbeveling in acht nemen om aan hun verplichtingen uit hoofde van Verordening (EU) 2021/821 te voldoen.

Gedaan te Brussel, 15 september 2021.

Voor de Commissie
Valdis DOMBROVSKIS
Uitvoerend vicevoorzitter

BIJLAGE

INHOUD

Inleiding	4
Verklarende woordenlijst	4
Afdeling 1 Inleiding voor het bestuur	8
Afdeling 2 Bewustmaking voor onderzoekers	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Onderzoeksgebieden en scenario's die aanleiding kunnen geven tot controles op de uitvoer van producten voor tweemaal gebruik	9
2.3. Basisbeginselen van het EU-systeem voor controle op de uitvoer van producten voor tweemaal gebruik	11
2.3.1. De EU-verordening inzake producten voor tweemaal gebruik	11
2.3.2 Hoe moet de tekst van de codes voor tweemaal gebruik worden gelezen?	13
2.3.3 Programmatuurcontroles (subcategorie D)	14
2.3.4 Technologiecontroles (subcategorie E)	15
2.3.5 Producten voor tweemaal gebruik die zijn vrijgesteld van controle	17
2.3.6 Aan controle onderworpen activiteiten	20
2.3.7 Soorten vergunningen	21
2.3.8 Controles op de uitvoer van niet in de lijst opgenomen producten voor tweemaal gebruik	22
2.3.9 Rode vlaggen	23
2.3.10 Controle op technische bijstand	23
2.3.11 Uitvoercontroles en beperkende maatregelen (sancties)	23
2.3.12 Veelgestelde vragen	23
Afdeling 3 Opzetten of evalueren van een intern nalevingsprogramma voor onderzoek betreffende producten voor tweemaal gebruik	24
3.1 Risicobeoordeling	25
3.2 De kernelementen van een INP	25
3.2.1 Verbintenis van het hoger leidinggevend personeel wat betreft naleving	26
3.2.2 Organisatiestructuur, verantwoordelijkheden en middelen	26
3.2.3 Opleiding en bewustmaking	28
3.2.4 Proces en procedures voor de screening van de uitvoer	29
3.2.5 Prestatiebeoordeling, audits, verslaglegging en corrigerende maatregelen	34
3.2.6 Bijhouden van gegevens en documentatie	35
3.2.7 Fysieke beveiliging en beveiliging van informatie	36
Aanhangsels	57
Aanhangsel 1 Onderzoeksgebieden die eerder aan controles op de uitvoer van producten voor tweemaal gebruik zullen worden onderworpen	38
Aanhangsel 2 Onderzoeksscenario's van de gevallen waarin uitvoercontroles kunnen worden ingesteld	40
Aanhangsel 3 Lijst van rode vlaggen	42
Aanhangsel 4 Nuttige vragen bij het opzetten van het INP van een onderzoeksorganisatie	44
Aanhangsel 5 stroomschema van de vergunningsvereisten voor de uitvoer en overbrenging binnen de EU van producten voor tweemaal gebruik	47
Aanhangsel 6 Voorbeelden van een mogelijke structuur om de naleving in een onderzoeksorganisatie te organiseren	48
Aanhangsel 7 Overzicht van de vergunningsvereisten voor producten voor tweemaal gebruik	50
Aanhangsel 8 Niveaus van technologische paraatheid	51
Aanhangsel 9 Referenties en contacten	52

Inleiding

Deze richtsnoeren zijn ontwikkeld om onderzoeksorganisaties ⁽¹⁾ en hun onderzoekers, onderzoeksmanagers en nalevingspersoneel te helpen om de risico's in verband met controles op de uitvoer van producten voor tweemaal gebruik in kaart te brengen, te beheren en te beperken en de naleving van de desbetreffende EU- en nationale wetgeving te bevorderen.

De richtsnoeren zijn ingedeeld in drie afdelingen en bevatten een aantal aanhangsels. De drie afdelingen zijn bedoeld als op zichzelf staande afdelingen. Bij het in een keer doorlezen van alle afdelingen, bestaat er enige overlapping in de verstrekte toelichtingen. Dit is doelbewust. De afdelingen 1 tot en met 3 zijn opgesteld voor de volgende doelgroepen:

- Afdeling 1 dient als inleiding voor het management op verschillende niveaus in onderzoeksorganisaties; deze afdeling benadrukt hoe belangrijk het is dat het hoger leidinggevend personeel zich inzet voor naleving om evenredige en doeltreffende interne nalevingsmaatregelen te implementeren.
- Afdeling 2 bevat bewustmakingsinformatie voor onderzoekers, met inbegrip van de basisbeginselen van controles op de uitvoer van producten voor tweemaal gebruik, inzicht in de controlelijst en de mogelijke gevolgen voor onderzoeksgerelateerde activiteiten.
- Afdeling 3 verstrekt specifieke richtsnoeren voor nalevingspersoneel over de manier waarop zij een intern nalevingsprogramma kunnen opzetten en evalueren.

Deze richtsnoeren zijn vastgesteld overeenkomstig Verordening (EU) 2021/821 van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweemaal gebruik, hierna de "EU-verordening inzake producten voor tweemaal gebruik" genoemd. De Commissie kan deze in de toekomst bijwerken in het licht van veranderende omstandigheden, met inbegrip van desbetreffende herzieningen van het EU-uitvoercontrolesysteem.

De voorbeelden in deze richtsnoeren die naar de tekst van de codes voor producten voor tweemaal gebruik verwijzen, dienen als illustratie. Zij zijn afkomstig uit bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweemaal gebruik, laatstelijk bijgewerkt in 2020. Raadpleeg de laatste bijwerking van bijlage I voor de indeling volgens de laatste bijwerking.

Indien een onderzoeksorganisatie na het lezen van de informatie in deze richtsnoeren vragen heeft over de controlestatus van hun relevante onderzoek, of verdere vragen heeft in verband met deze richtsnoeren, wordt zij verzocht om contact op te nemen met de bevoegde nationale autoriteit van de EU-lidstaat waar zij is gevestigd ⁽²⁾.

Deze richtsnoeren bouwen voort op de in augustus 2019 gepubliceerde EU-richtsnoeren inzake interne nalevingsprogramma's voor controles op de uitvoer van producten voor tweemaal gebruik ⁽³⁾, op bestaande richtlijnen van EU-lidstaten voor de academische wereld en op beste praktijken van onderzoeksorganisaties.

In deze richtsnoeren worden de opmerkingen in aanmerking genomen die de Commissie heeft ontvangen in het kader van de gerichte openbare raadpleging die in het vierde kwartaal van 2020 is gehouden. ⁽⁴⁾ De ontwerprichtsnoeren werden zeer positief beoordeeld en er werd een aantal uiterst nuttige suggesties verstrekt. Met name werd de structuur van de richtsnoeren verbeterd om bepaalde overlappingen weg te werken en er werden nadere toelichtingen over controles op programmatuur toegevoegd.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

In deze verklarende woordenlijst worden veelgebruikte termen in deze richtsnoeren verklaard of gedefinieerd. De met * gemarkeerde punten verwijzen naar definities uit de EU-verordening inzake producten voor tweemaal gebruik. De beschrijvingen van de punten zonder * moeten niet worden opgevat als juridisch bindende definities.

⁽¹⁾ Voor de toepassing van deze richtsnoeren worden met "onderzoeksorganisaties" alle organisaties bedoeld die onderzoek uitvoeren en die actief zijn in de academische of onderzoekssector, ongeacht de rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze ervan, die zich in hoofdzaak bezighouden met de onafhankelijke verrichting van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht. Hieronder vallen universiteiten, hogescholen, academies voor wetenschappen, centra voor toegepast onderzoek, en laboratoria.

⁽²⁾ De lijst van bevoegde autoriteiten is opgenomen in aanhangsel 9.

⁽³⁾ Aanbeveling (EU) 2019/1318 van de Commissie van 30 juli 2019 inzake interne nalevingsprogramma's voor controles op de handel in producten voor tweemaal gebruik uit hoofde van Verordening (EG) nr. 428/2009 die op 5 augustus 2019 is gepubliceerd (PB L 205 van 30.7.2019, blz. 15) – Zie ook: <http://data.europa.eu/eli/reco/2019/1318/oj>

⁽⁴⁾ Nadere gegevens over de openbare raadpleging zijn beschikbaar op: https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=292

Begrip	Beschrijving of definitie
Australiëgroep (AG)	Uitvoercontrole-regeling om chemische en biologische productieapparatuur, materialen en technologie te controleren. Zie ook: https://www.dfat.gov.au/publications/minisite/theaustraliagroupnet/site/en/index.html
Bijlage I, bijlage II of bijlage IV bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik	Bijlage I, bijlage II of bijlage IV bij Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik. De bijlagen worden jaarlijks bijgewerkt middels een gedelegeerde handeling van de Commissie. Zie voor de laatste bijwerking https://eur-lex.europa.eu .
Comité-Zangger (ZC)	Het Comité-Zangger houdt een Trigger List bij waarbij de veiligheidscontroles van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie in werking worden gesteld als voorwaarde voor de levering van nucleair gerelateerde goederen. Zie ook: http://zanggercommittee.org/
Douanegebied van de Unie	Het douanegebied van de Unie zoals bedoeld in artikel 4 van Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie ⁽¹⁾ ("het douanewetboek van de Unie";
Eindgebruiker	Eindontvanger in het buitenland van het uit te voeren product of de uit te voeren producten.
Exporteur*	Elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die of elk partnerschap dat: — op het tijdstip dat de aangifte ten uitvoer, de aangifte tot wederuitvoer of een summier aangifte bij uitgaan wordt aanvaard, het contract met de ontvanger in het derde land heeft en die of dat het recht heeft te beslissen dat het product naar een bestemming buiten het douanegebied van de Unie wordt verzonden; indien geen uitvoercontract is gesloten of indien de houder van het contract niet namens zichzelf handelt, wordt onder de exporteur de persoon verstaan die het recht heeft om te beslissen de producten naar een bestemming buiten het douanegebied van de Unie te verzenden; — besluit via elektronische media, met inbegrip van fax, telefoon, e-mail of enig ander elektronisch middel, programmatuur of technologie naar een bestemming buiten het douanegebied van de Unie te zenden of dergelijke programmatuur en technologie in elektronische vorm beschikbaar te stellen aan natuurlijke of rechtspersonen of aan partnerschappen buiten het douanegebied van de Unie. Indien het recht om over de producten voor tweërlei gebruik te beschikken toekomt aan een persoon die op grond van het contract waarop de uitvoer berust, buiten het douanegebied van de Unie ingezetene of gevestigd is, wordt de exporteur geacht de in het douanegebied van de Unie ingezetene of gevestigde contracterende partij te zijn. Indien punt a) of b) niet van toepassing is, elke natuurlijke persoon die de uit te voeren producten voor tweërlei gebruik bij zich draagt wanneer deze producten voor tweërlei gebruik deel uitmaken van zijn persoonlijke bagage zoals bedoeld in artikel 1, lid 19, onder a), van Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/2446 van de Commissie; ⁽²⁾
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek*	Experimenteel of theoretisch werk dat hoofdzakelijk wordt gedaan om nieuwe kennis te verkrijgen over de fundamentele beginselen van verschijnselen of waarneembare feiten, en dat in eerste instantie niet is gericht op een bepaald praktisch doel of oogmerk.
Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen	De gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen met uitrusting, die valt onder Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie. De lijst wordt jaarlijks bijgewerkt. Zie voor de laatste bijwerking https://eur-lex.europa.eu/ .
Groep van Nucleaire Exportlanden (NSG, Nuclear Suppliers Group)	Uitvoercontrole-regeling voor nucleair gerelateerde goederen en technologieën. Zie ook: https://www.nuclearsuppliersgroup.org/en/

In de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik	Producten voor tweërlei gebruik die zijn opgenomen in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik.
Intern nalevingsprogramma (INP)*	Aanhoudende doeltreffende, passende en evenredige beleidsmaatregelen en procedures die door exporteurs zijn vastgesteld om de naleving van de bepalingen en doelstellingen van deze verordening en de voorwaarden van de uit hoofde van deze verordening vastgestelde vergunningen te vergemakkelijken, met inbegrip van onder meer zorgvuldigheidsmaatregelen (due diligence-maatregelen) ter beoordeling van risico's in verband met de uitvoer van de producten naar bepaalde eindgebruikers en in verband met de uiteindelijke doeleinden.
Massavernietigingswapens (MVW)	Chemische, biologische, radiologische of nucleaire (CBRN) materialen en hun overbrengingsmiddelen die de capaciteit hebben om grote aantallen mensen te doden.
Missile Technology Control Regime (MTCR)	Uitvoercontrole-regeling voor het toezicht op overbrengingssystemen (onbemande luchtvaartuigen en raketten) voor nucleaire, chemische of biologische massavernietigingswapens. Zie ook: https://mtcr.info/
Niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik	Producten voor tweërlei gebruik die niet zijn opgenomen in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik en die onderworpen kunnen worden aan vangnetcontroles ("catch-all controls"). Hieronder vallen producten die (net) onder de technische drempels van bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik liggen.
Niveaus van technologische paraatheid (TRL, Technology Readiness Levels)	Niveaus van technologische paraatheid is een niet-discipline-specifiek meetsysteem met indicatoren van het maturiteitsniveau van specifieke technologieën.
Nucleair Non-Proliferatieverdrag (NPV)	Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens
Onderzoeksorganisaties	Entiteiten die onderzoek uitvoeren en die actief zijn in de academische of onderzoekssector, ongeacht de rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze ervan, die zich in hoofdzaak bezighouden met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht. Hieronder vallen universiteiten, hogescholen, academies voor wetenschappen, centra voor toegepast onderzoek, en laboratoria.
Ontvanger	Eerste ontvanger in het buitenland van het uit te voeren product of de uit te voeren producten. Mogelijk blijft het product daar; in dat geval is de ontvanger de eindgebruiker.
Overbrenging binnen de EU of overbrenging	Verplaatsing of overdracht van een in bijlage IV bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik opgenomen product van een leverancier in een EU-lidstaat naar een ontvanger in een andere EU-lidstaat.
Producten voor cybersurveillance*	Producten voor tweërlei gebruik die speciaal zijn ontworpen om het heimelijk surveilleren van natuurlijke personen mogelijk te maken door gegevens uit informatie- en telecommunicatiesystemen te monitoren, te extraheren, te verzamelen of te analyseren.
Producten voor tweërlei gebruik*	Producten, met inbegrip van programmatuur en technologie, die zowel een civiele als een militaire bestemming kunnen hebben, met inbegrip van producten die kunnen worden gebruikt voor het ontwerp, de ontwikkeling, de productie of het gebruik van nucleaire, chemische of biologische wapens of hun overbrengingsmiddelen, met inbegrip van alle producten die voor niet-explosieve doeleinden kunnen worden gebruikt en op enige manier bijdragen aan de vervaardiging van nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen.

Proliferatie	Stroom van goederen (met inbegrip van programmatuur en technologie) van landen die in het bezit zijn van deze producten naar landen die er geen hebben en toegang die proberen te krijgen tot deze producten om ze te kunnen gebruiken in programma's voor massavernietigingswapens.
Resolutie 1540 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (UNSCR)	Resolutie van de Verenigde Naties die erop is gericht niet-overheidsactoren tegen te houden om nucleaire, biologische en chemische wapens, hun overbrengingsmiddelen en daarmee verband houdend materiaal te bemachtigen.
Sancties	Beperkende maatregelen die gericht zijn op staten, of entiteiten en individuen. Sommige zijn opgelegd door de VN-Veilighedsraad, terwijl andere autonoom zijn vastgesteld door de Europese Unie of nationaal door een EU-lidstaat.
Technologie*	Specifieke informatie die nodig is voor de ontwikkeling, de productie of het gebruik van een product. De informatie is in de vorm van technische gegevens of technische bijstand.
Uitvoer*	— een uitvoerregeling in de zin van artikel 269 van het douanewetboek van de Unie; — een wederuitvoer in de zin van artikel 270 van het douanewetboek van de Unie; er is ook sprake van wederuitvoer wanneer tijdens een doorvoer door het douanegebied van de Unie overeenkomstig van artikel 2, punt 11, van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik een summieri aangifte bij uitgaan moet worden ingediend omdat de eindbestemming van de producten is gewijzigd; — een regeling passieve veredeling in de zin van artikel 259 van het douanewetboek van de Unie; — de overdracht van programmatuur of technologie door middel van elektronische media, met inbegrip van fax, telefoon, e-mail of enig ander elektronisch middel, naar een bestemming buiten het douanegebied van de Unie; dit omvat het in elektronische vorm beschikbaar stellen van deze programmatuur en technologie aan natuurlijke personen of rechtspersonen of aan partnerschappen buiten het douanegebied van de Unie; dit omvat ook de mondelinge overdracht van technologie wanneer de technologie wordt beschreven via een medium voor spraakoverdracht.
Uitvoercontrole-regelingen	Multilaterale regelingen ter voorkoming van de verspreiding van nucleaire, biologische en chemische wapens en hun overbrengingsmiddelen, evenals ter voorkoming van de destabiliserende accumulatie van conventionele wapens en product voor tweërlei gebruik, bv. door lijsten van producten op te stellen waarop controle moet worden uitgeoefend. Deze uitvoercontrole-regelingen hebben betrekking op de Groep van Nucleaire Exportlanden (NSG, Nuclear Suppliers Group), het Comité-Zangger (ZC), het "Missile Technology Control Regime" (MTCR), de Australiëgroep (AG) en het Wassenaar Arrangement (WA).
Vangnetcontroles	Uitvoercontroles voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik, in het bijzonder waarnaar wordt verwezen in de artikelen 4, 5, 9 en 10 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik.
Verdrag inzake biologische wapens (BWC)	Verdrag tot verbod van de ontwikkeling, de productie en de aanleg van voorraden van bacteriologische (biologische) en toxinewapens en inzake de vernietiging van deze wapens.
Verdrag inzake chemische wapens (CWC)	Verdrag tot verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens.
Verlenen van een vergunning	Vergunning

Voor iedereen beschikbaar*	Technologie of programmatuur die zonder beperkingen aan de verdere verspreiding daarvan beschikbaar zijn gesteld. (Auteursrechtelijke beperkingen hebben niet tot gevolg dat “technologie” of “programmatuur” niet langer “voor iedereen beschikbaar” is.)
Wapenembargo*	Wapenembargo dat is opgelegd door een door de Raad aangenomen besluit of gemeenschappelijk standpunt of een besluit van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), dan wel een wapenembargo uit hoofde van een bindende resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.
Wassenaar Arrangement (WA)	Multilaterale uitvoercontrole-regeling om conventionele wapens en goederen en technologieën voor tweërlei gebruik te reguleren. Zie ook: https://www.wassenaar.org/

(¹) PB L 269 van 10.10.2013, blz. 1.

(²) PB L 343 van 29.12.2015, blz. 1.

AFDELING 1

Inleiding voor het bestuur

Onderzoeksorganisaties hebben sterke stimulansen om te innoveren ten voordele van iedereen en om internationaal samen te werken als basis om het onderzoek te bevorderen. Een bloeiende Europese onderzoeks- en innovatiesector trekt publieke en private investeringen uit de hele wereld aan. Te midden van vele reële en transparante samenwerkingsverbanden om zinvolle wetenschappelijke en technologische vooruitgang te boeken, kunnen er ook buitenlandse voorstellen tot samenwerking, uitnodigingen en informele uitwisselingen met achterliggende motieven bestaan, d.w.z. dat ermee getracht wordt toegang te krijgen tot onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik om andere dan de aangegeven doeleinden. Onderzoekers en onderzoeksorganisaties kunnen de uitvoerregelingen dan onopzettelijk schenden. Op het internet zijn gedocumenteerde gevallen beschikbaar die wijzen op het belang van technologiecontroles in technologische domeinen die relevant zijn voor proliferatie en handhavingsmaatregelen met betrekking tot onderzoekers en onderzoeksorganisaties.

Controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik bestaan om activiteiten te regelen in verband met producten (materialen, uitrusting, programmatuur en technologieën) die zowel voor civiele als voor militaire doeleinden kunnen worden gebruikt en die mogelijk verbonden zijn met de ontwikkeling van conventionele militaire producten of de verspreiding van nucleaire, radiologische, chemische of biologische wapens, ook bekend als massavernietigingswapens, en hun overbrengings-systemen zoals raketten en drones. Bovendien kunnen deze controles om redenen van openbare veiligheid of uit mensenrechten-overwegingen worden aangevuld met nationale maatregelen voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik.

Samenwerking tussen onderzoeksorganisaties en regeringen is cruciaal om een bijdrage te leveren aan de veiligheidsdoelstellingen, de verplichtingen inzake internationale veiligheid en de verbintenissen op het gebied van non-proliferatie van de Europese Unie (EU) en de lidstaten, zoals de Europese veiligheidsstrategie, de uitvoercontrole-regelingen, het Verdrag inzake biologische wapens, het Verdrag inzake chemische wapens, het Non-proliferatieverdrag en Resolutie 1540 van de VN-Veiligheidsraad. Onderzoeksorganisaties spelen een belangrijke rol bij de verwezenlijking van deze doelstellingen door bewustzijn van de risico's te creëren en dienovereenkomstig te handelen. Controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik vormen echter niet het enige beleidsinstrument dat een bijdrage kan leveren; doorlichting van visa en sancties zijn voorbeelden van andere beleidsinstrumenten, waarvan de specifieke doelstellingen en methoden in deze richtsnoeren niet worden besproken.

Controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik brengen specifieke uitdagingen met zich mee voor onderzoeksorganisaties, in verband met het belang van het delen van onderzoeksresultaten, samen met de verplichting om “te publiceren of ten onder te gaan” binnen het onderzoeksecosysteem. Bewustmaking rond deze controles is een belangrijk aspect bij het voorkomen en beperken van aan niet-naleving gerelateerde risico's. In de EU varieert de mate van ervaring in het uitvoeren en beheren van dergelijke nalevingsmaatregelen aanzienlijk binnen onderzoeksorganisaties. De bevoegde autoriteiten in de EU verbinden zich ertoe om richtsnoeren te vertrekken aan onderzoeksorganisaties over de manier waarop zij interne nalevingsmaatregelen kunnen versterken.

Hoewel erkend wordt dat het opzetten en handhaven van dergelijke maatregelen weliswaar tijd vergt voor onderzoeksorganisaties, is een systematische en evenredige benadering van interne nalevingsmaatregelen voor controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik essentieel om aan de toepasselijke EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik en nationale aanvullende maatregelen te voldoen.

Het is aan elke onderzoeksorganisatie om te bepalen hoe de interne nalevingsmaatregelen het best worden uitgerold en welke interne operationele procedures voor individuele onderzoekers moeten worden gevolgd. Dit kan worden verwezenlijkt door nieuwe structuren voor controles op de uitvoer op te zetten of door deze maatregelen in (bestaande) structuren, zoals adviesorganen, te integreren. Een intern nalevingsprogramma (INP) voor controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik vormt vaak slechts een onderdeel van het gehele nalevingssysteem van een onderzoeksorganisatie.

Vele door onderzoeksorganisaties uitgevoerde onderzoeksactiviteiten zijn niet aan nader onderzoek met betrekking tot controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik onderworpen. Ten eerste omdat dergelijk onderzoek geen verband houdt met een van de producten op de EU-lijst van producten voor tweërlei gebruik. Ten tweede omdat het onderzoek niet specifiek betrekking heeft op technologie voor de ontwikkeling, de productie of het gebruik dat verantwoordelijk is voor het verwezenlijken of uitbreiden van de aan controle onderworpen prestatieniveaus of functies in de EU-lijst van producten voor tweërlei gebruik. Tot slot, omdat het kan worden aangemerkt als “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek” of “voor iedereen beschikbaar” zoals gedefinieerd in de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik, of omdat het de voor octrooiaanvragen noodzakelijke minimuminformatie weergeeft.

Geen enkele gerenommeerde onderzoeksorganisatie wenst echter betrokken te zijn bij misbruik van voor proliferatie relevante onderzoek of onderzoeksresultaten. Het gaat hierbij niet alleen om de verplichting om uitvoercontroles na te leven, maar ook om het eigen belang. Bijgevolg moeten onderzoeksorganisaties evenredige en doeltreffende interne maatregelen invoeren om het risico op niet-naleving tot een minimum te beperken. Bij afwezigheid van dergelijke maatregelen kan de instelling juridisch aansprakelijk worden gesteld indien niet-naleving wordt vastgesteld. Er is een verbintenis van het hoger leidinggevend personeel nodig om het belang en de waarde van daadwerkelijke naleving te benadrukken en voldoende middelen ter beschikking te stellen om de naleving te garanderen.

AFDELING 2

Bewustmaking voor onderzoekers

2.1. Inleiding

EU-controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik zijn in het leven geroepen ter voorkoming van de ongewenste accumulatie van conventionele militaire producten en de verspreiding van nucleaire, radiologische, chemische of biologische wapens, ook bekend als massavernietigingswapens (MVW), en hun overbrengings-systemen, zoals raketten en drones. Bovendien kunnen deze controles om redenen van openbare veiligheid of uit mensenrechtenoverwegingen worden aangevuld met nationale maatregelen voor niet in bijlage I van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik opgenomen producten voor tweërlei gebruik. Aangezien producten voor tweërlei gebruik voornamelijk voor civiele doeleinden worden gebruikt, is het mogelijke misbruik vaak niet onmiddellijk zichtbaar. In de verkeerde handen vormen ze echter een bedreiging voor internationale vrede en de veiligheidsbelangen van de Europese Unie en de lidstaten.

Onderzoeksorganisaties zijn vaak bezorgd over de perceptie die het publiek heeft van onderzoek met militaire mogelijkheden. “Tweërlei gebruik” wordt in het kader van onderzoek vaak in ruime zin opgevat: wat zijn de (on) gewenste civiele en militaire toepassingen van onderzoek, of wat is het potentiële misbruik van onderzoek voor onethische doeleinden.

Voor het EU-systeem voor controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik, wordt “tweërlei gebruik” echter in strikte zin geïnterpreteerd. Het verwijst naar producten, met inbegrip van programmatuur en technologie, die zowel voor civiele als voor militaire doeleinden kunnen worden gebruikt. Zie onderafdeling 2.3.2 en aanhangsel 1 voor meer informatie over het toepassingsgebied van de (niet) in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik.

Iedereen, zowel natuurlijke als rechtspersonen, is bij het omgaan met producten voor tweërlei gebruik wettelijk verplicht om de betrokken wet- en regelgeving na te leven. Deze wettelijke verplichtingen zijn niet identiek aan (maar kunnen wel overlappen met) de ethische motivaties of zelfbeperkingen die bestaan om de risico's en mogelijke schade die kunnen voortvloeien uit het kwaadwillige gebruik van onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik te voorkomen of te beperken.

In deze richtsnoeren is sprake van “onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik”: producten voor tweërlei gebruik die worden gebruikt tijdens onderzoek of onderzoek dat tot onderzoeksresultaten in welke vorm dan ook ^(*) die voldoen aan de technische specificaties van een product voor tweërlei gebruik in de EU-controlelijst voor tweërlei gebruik of in een aanvullende nationale controlelijst voor tweërlei gebruik (indien van toepassing). In een beperkt aantal gevallen heeft dit betrekking op situaties met militaire of MVW-eindgebruik (ers)belangen betreffende niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik. Het is belangrijk te vermelden dat niet voor iedere onderzoeksactiviteit betreffende producten voor tweërlei gebruik een vergunning noodzakelijk is. In onderafdeling 2.3.6 wordt nader toegelicht in welke gevallen een vergunning vereist is.

2.2. Onderzoeksgebieden en scenario's die aanleiding kunnen geven tot controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik

Uitvoercontroles zijn niet bedoeld om wetenschappelijk onderzoek of onderzoeksresultaten te censureren, maar om misbruik in verband met de veiligheid te voorkomen wanneer gevoelige goederen of kennis naar het buitenland worden overgebracht. Wetenschappers en onderzoeksinstellingen zijn aan dezelfde wetten onderworpen als de verwerkende industrie en ieder ander. Voordat goederen worden uitgevoerd of informatie

^(*) Bijvoorbeeld: papieren of elektronische vormen van verspreiding, publicatie, presentatie, communicatie en samenwerking waarbij onderzoeksresultaten ter beschikking worden gesteld van andere personen dan de auteurs.

wordt overgebracht, hebben exporteurs en informatiemakelaars de plicht om na te gaan of voor hun activiteiten voorafgaande wettelijke goedkeuring vereist is. Erkend wordt dat hiervoor in de onderzoekscontext een evenwicht moet worden gevonden tussen (inter)nationale veiligheidsbelangen en academische vrijheid, maar ook het streven naar Open Access voor onderzoeksresultaten en -gegevens:

- Academische vrijheid is een grondrecht dat wordt gewaarborgd door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ⁽⁶⁾. Dit ontslaat de onderzoekers en onderzoeksorganisaties echter niet van de verplichting zich te houden aan de voorschriften die zijn opgesteld om de veiligheidsbelangen van de EU en haar lidstaten te waarborgen ⁽⁷⁾.
- Het streven naar Open Access zoals door sommige financieringsprogramma's vereist is, heeft tot doel de toegang tot en het hergebruik van onderzoeksresultaten en -gegevens te verbeteren. Ook deze Open Access-doelstellingen ontslaan de onderzoekers en de onderzoeksorganisatie er echter niet van de voorgestelde publicaties en gegevensreeksen voorafgaand te toetsen aan de (technologie)controlevoorschriften van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik en dienovereenkomstig te handelen.

Onderzoeksdisciplines binnen wetenschappen, technologie en engineering zullen eerder aan controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik worden onderworpen dan academische activiteiten in geesteswetenschappen, sociale wetenschappen en economie.

De volgende onderwerpen zijn voorbeelden van onderzoek dat aanleiding kan geven tot controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik:

- het wijzigen van het gastheerspectrum van nodulaire-dermatose virus teneinde menselijke reservoirs op te nemen;
- multispectrale beeldcamerasensoren voor het verzamelen van gegevens over gewassen;
- op laser gebaseerde uraniumverrijkingstechnologie van de volgende generatie als mogelijk alternatief voor industriële verrijking waarbij gasvormig uranium in centrifuges wordt gebruikt;
- 3D-printen van energetische materialen;
- prototype van een drone met sproeisysteem om het Eastern equine encefalitisvirus te bestrijden; en
- autonoom, wetenschappelijk onderwatervaartuig dat automatisch gegevens verzamelt in diepzeegebieden.

Aanhangsel 1 illustreert onderzoeksgebieden die onder meer kunnen worden onderworpen aan controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik aangezien de EU-controlelijst voor tweërlei gebruik producten in deze technologische domeinen bevat. Bijvoorbeeld: onderzoek betreffende nucleaire fysica en engineering kan te maken hebben met nucleaire reactoren, speciaal daarvoor ontworpen of vervaardigde uitrusting en onderdelen van nucleaire reactoren, of betreffende nucleair materiaal dat in bijlage I van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik is opgenomen. Dit betekent niet dat alle daarmee verband houdend onderzoek per definitie onderzoek is waarbij in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik betrokken zijn ⁽⁸⁾, en evenmin dat voor de onderzoeksactiviteit een vergunning vereist is.

Aanhangsel 2 belicht enkele terugkerende onderzoeksscenario's die aanleiding kunnen geven tot controles op de uitvoer:

- Onderwijs ⁽⁹⁾, advies, samenwerking of onderzoekswerk dat betrekking heeft op producten voor tweërlei gebruik met buitenlandse gastonderzoekers in het douanegebied van de Unie ⁽¹⁰⁾;

⁽⁶⁾ Artikel 13 van het "Handvest van de grondrechten van de Europese Unie", gepubliceerd op 7 juni 2016 (PB C 202 van 7.6.2016, blz. 389) - http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2016/oj

⁽⁷⁾ Mogelijk bestaat er ook nationale wetgeving over academische vrijheid en de beperking ervan.

⁽⁸⁾ Voor nucleair materiaal voorziet bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik bijvoorbeeld in een uitzondering voor hoeveelheden van maximaal vier gram natuurlijk uranium of verarmd uranium, wanneer die in een afgesloten gedeelte van een meetelement in instrumenten zijn opgenomen.

⁽⁹⁾ In het onderwijs komt onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik doorgaans niet aan bod. Educatieve informatie die voor onderwijs wordt gebruikt, is doorgaans al voor iedereen beschikbaar en is dus vrijgesteld van uitvoercontroles. Onderwijs per definitie vrijstellen van controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik is echter niet juist. Bijvoorbeeld: educatief materiaal dat niet voor iedereen beschikbaar is en dat belangrijk is bij het ontwerp, de bouw, de exploitatie of het onderhoud van een uraniumverrijkings- of nucleaire opwerkingsfaciliteit kan worden onderworpen aan uitvoercontroles.

In veel gevallen zijn uitvoercontroles niet van toepassing op onderwijsactiviteiten. Toch kan onderwijs aan onderdanen van derde landen in het douanegebied van de Unie onder het begrip "technische bijstand" vallen zoals vastgelegd in de EU-regelgeving over beperkende maatregelen en sancties, of nationale uitvoercontrolemaatregelen.

⁽¹⁰⁾ De visadoorlichting voor buitenlandse onderzoekers die EU-onderzoeksorganisaties bezoeken, staat vaak los van de uitvoercontroles binnen onderzoeksorganisaties en door verschillende bevoegde autoriteiten.

- Onderwijs, advies, samenwerking of onderzoekswerk dat betrekking heeft op producten voor tweeeërlei gebruik buiten het douanegebied van de Unie;
- In of buiten het douanegebied van de Unie een (virtuele) conferentie/bijeenkomst/seminar organiseren of op een (virtuele) conferentie/bijeenkomst/seminar presenteren over onderzoek betreffende producten voor tweeeërlei gebruik;
- Publiceren over in de lijst opgenomen technologie voor tweeeërlei gebruik;
- Indienen van informatie voor octrooiaanvragen en geoctrooieerde informatie; en
- Uitvoeren van materiële producten (goederen) voor tweeeërlei gebruik, met inbegrip van het ontwerpen van prototypen en tweedehands laboratoriumapparatuur.

In al deze scenario's is het ook van belang te bepalen of er EU- of nationale beperkende maatregelen of sancties gelden voor deze producten, het soort activiteit, het eindgebruik ervan of de betrokken entiteiten en landen.

In deze scenario's zijn persoonlijke motivatie, de financieringsbron van het onderzoek, de aard van de onderzoekspartners en het doel van het onderzoek niet relevant om te bepalen of het onderzoek betreffende producten voor tweeeërlei gebruik aan de technische controledrempels voldoet.

Controles op de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik kunnen zich voordoen op verschillende niveaus tijdens de onderzoekscyclus: in de fase van de onderzoeksfinanciering, de projectaanvraag, de uitwerking van het contract, de verspreiding van de onderzoeksresultaten enz. In afdeling 3 wordt meer informatie gegeven over de manier waarop een systematische procedure voor de screening van de uitvoer kan worden opgezet op de verschillende niveaus tijdens de onderzoekscyclus.

2.3. Basisbeginselen van het EU-systeem voor controle op de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik

2.3.1. De EU-verordening inzake producten voor tweeeërlei gebruik

Het EU-systeem voor controle op de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik wordt geregeld door de EU-verordening inzake producten voor tweeeërlei gebruik.

Bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweeeërlei gebruik bevat de EU-lijst van producten voor tweeeërlei gebruik. Voor alle producten in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweeeërlei gebruik is een vergunning vereist voor uitvoer buiten het douanegebied van de Unie. Bijlage IV bij de EU-verordening inzake producten voor tweeeërlei gebruik is een kleine subgroep van bijlage I en bevat gevoeligere producten waarvoor ook een vergunning voor overbrenging binnen de EU vereist is.

Bijlage I (en bijgevolg ook bijlage IV) is dynamisch zodat rekening kan worden gehouden met vorderingen in de loop van de tijd, en de EU-uitvoercontroles weerspiegelen de in de uitvoercontroleregelingen overeengekomen verbintenissen. Om die reden wordt de lijst jaarlijks bijgewerkt. Het is belangrijk steeds de laatste versie van bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweeeërlei gebruik te raadplegen ⁽¹⁾.

Elk product voor tweeeërlei gebruik heeft een classificatienummer. Dit is een combinatie van nummers en een letter (die de categorie, de subcategorie en het individuele controlepunt bevat) en is essentieel voor de productindeling en de vergunningsdocumenten. Het classificatienummer is niet willekeurig: het verwijst naar de aard van het product en de oorsprong van de controle door de overeenkomstige uitvoercontroleregeling (zie figuur 1).

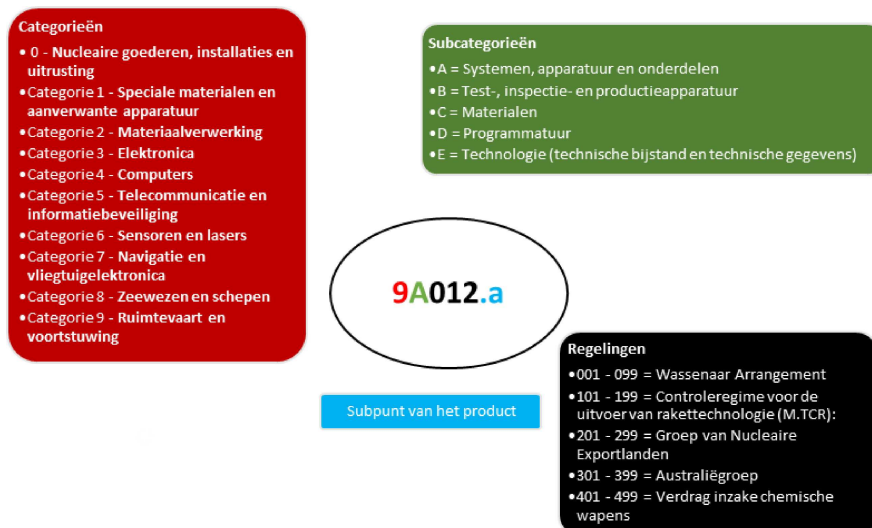
Figuur 1 verduidelijkt de betekenis van het classificatienummer voor tweeeërlei gebruik

Het classificatienummer 9A012.a. verwijst naar gecontroleerde onbemande luchtvaartuigen (of drones) met technische specificaties en bepaalde bijbehorende apparatuur en onderdelen.

- “9” betekent dat het product is opgenomen in categorie 9 (Ruimtevaart en voortstuwing).
- “A” betekent dat het product is opgenomen in subcategorie A (Systemen, apparatuur en onderdelen). Bijgevolg wordt een volledige drone die aan de technische specificaties van 9A012 voldoet, opgenomen onder A.
- “012” betekent dat het product afkomstig is van de controlelijst van het Wassenaar Arrangement.
- “.a.” is de individuele subcontrole-invoer voor volledige drones.

⁽¹⁾ Zie <https://eur-lex.europa.eu/>, de website van uw bevoegde uitvoercontrole-autoriteit of een interne bron binnen uw onderzoeksorganisatie voor de laatste versie van bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweeeërlei gebruik.

Figuur 1

Classificatienummer voor tweërlei gebruik voor drones (9A012.a)

De indeling van producten voor tweërlei gebruik is gebaseerd op objectieve technische criteria, en het eindgebruik en de eindgebruiker spelen bij de technische indeling geen rol. Bijgevolg is het voor de indeling en voor het bestaan van de vergunningsplicht niet relevant of het product uitsluitend voor civiele doeleinden zal worden gebruikt dan wel of een militair gebruik is beoogd. Het eindgebruik en de betrokken partijen spelen echter een essentiële rol bij de vraag of een vergunning kan worden verleend. Raadpleeg onderafdeling 2.3.9 en aanhangsel 3 voor meer ondersteuning bij controles van eindgebruik en eindgebruikers.

Producten voor tweërlei gebruik onderscheiden zich doorgaans van militaire producten. Militaire producten zijn goederen (zoals systemen, apparatuur, onderdelen, materialen, programmatuur of technologie) die voor het grootste deel speciaal zijn ontworpen of aangepast voor militair gebruik. Militaire producten zijn opgenomen in de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen of in de nationale lijsten in de EU-lidstaten. ⁽¹²⁾ In tegenstelling tot het gemeenschappelijke EU-systeem voor controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik, wordt het controlesysteem voor militaire producten geregeld door elke EU-lidstaat. Het (vermelde) militaire eindgebruik van onderzoeksresultaten of -activiteiten betekenen niet automatisch dat dit product speciaal is ontworpen of aangepast voor militair gebruik. Het kan echter een aanwijzing zijn en vormt uiteraard nuttige informatie bij de indeling van militaire producten en de beoordeling van vergunningsaanvragen.

Wat de lijst van producten voor tweërlei gebruik in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik betreft, is het van belang het volgende voor ogen te houden:

- De tien categorieën zijn een samenvoeging van de controlelijsten van vier uitvoercontroleregelingen (de Groep van Nucleaire Exportlanden, het “Missile Technology Control Regime”, de Australiëgroep en het Wassenaar Arrangement) en van het Verdrag inzake chemische wapens. Elke categorie is verder onderverdeeld in subcategorieën en in specifieke controlepunten. In het algemeen hebben de in de subcategorieën B, C, D en E genoemde producten betrekking op producten die zijn opgenomen in subcategorie A. In enkele gevallen bestaan er specifieke afzonderlijke controles in deze subcategorieën. De tien categorieën en vijf subcategorieën zijn een eerste onderverdeling van de lijst en kunnen het bladeren door de desbetreffende controlepunten vergemakkelijken.
- Producten voor tweërlei gebruik onderscheiden zich doorgaans van militaire producten. Militaire producten zijn goederen (zoals systemen, apparatuur, onderdelen, materialen, programmatuur of technologie) die speciaal zijn ontworpen of aangepast voor militair gebruik. De technische specificaties van producten voor tweërlei gebruik zijn vaak uitgebreider dan die voor militaire producten. De betekenis van “speciaal ontworpen voor militair gebruik” of “aangepast voor militair gebruik” wordt grotendeels bepaald door de bevoegde autoriteit, die niet noodzakelijk dezelfde is als de bevoegde autoriteit voor de controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik.

⁽¹²⁾ Voorbeelden van militaire producten zijn onder meer brandbestrijdings- en thermische beeldvormingsapparatuur, wapens, munitie, oorlogsvoertuigen, bemande en onbemande oorlogsvliegtuigen, oorlogsschepen (zowel oppervlakteschepen als onderzeeboten), wapenvizieren, gepantserde en beschermende uitrusting, sommige chemische stoffen zoals zenuwagentia, explosieven en drijfgassen.

- De in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik vermelde producten omvatten zowel nieuwe als gebruikte (tweedehands) producten.
- Het classificatienummer voor tweërlei gebruik is niet hetzelfde als de douanegoederencode (Geharmoniseerd Systeem of Gecombineerde Nomenclatuur) ⁽¹³⁾. Dit is met name relevant voor de indeling van materiële producten, met inbegrip van apparatuur, materialen en onderdelen.
- De EU-lijst voor tweërlei gebruik bevat materiële producten (met inbegrip van apparatuur, materialen en onderdelen), maar ook immateriële producten zoals programmatuur of technologieën in de vorm van technische gegevens of technische bijstand. Immateriële producten kunnen in materiële vorm worden overgebracht (bv. een papieren versie van dia's of een opslagapparaat met fysieke gegevens) of elektronisch, visueel of mondeling worden overgebracht (ook bekend als immateriële vorm) ⁽¹⁴⁾.
- Controles op technologieën zijn van cruciaal belang. Als proliferatoren een materieel product voor tweërlei gebruik kunnen bemachtigen, kunnen zij er misschien delen van kopiëren, maar niet noodzakelijkerwijs extra producten produceren. Als zij echter de technologie verwerven om het product te ontwikkelen of te produceren, kunnen zij er zoveel maken als zij willen. Bovendien kunnen materiële producten weliswaar tijdelijk worden uitgevoerd, maar de uitvoer van technologie is bijna onmogelijk terug te halen en moet dus als definitief worden beschouwd.
- Een voor een product afgegeven vergunning betreft ook de minimale technologie die nodig is voor de installatie, de bediening, het onderhoud en de reparatie van dat product.

2.3.2. Hoe moet de tekst van de codes voor tweërlei gebruik worden gelezen?

Bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik is lang en er is niet één beste manier om snel elk in de lijst opgenomen product voor tweërlei gebruik te vinden. Om bij een nieuwe indeling onze goederen of technologie voor tweërlei gebruik op de juiste manier te in te delen, is het van belang om de laatste versie van bijlage I grondig door te nemen om het meest relevante en meest specifieke controlepunt voor het desbetreffende product te vinden. Raadpleeg bij twijfel of in geval van meerdere mogelijke classificatienummers de nalevingsfunctionaris bij uw onderzoeksorganisatie of, in voorkomend geval, de bevoegde autoriteit in uw lidstaat.

Veel controlepunten bevatten meerdere noten (Noot, Technische Noot of *Nota Bene* om te helpen bij de juiste productindeling. In deze noten wordt het toepassingsgebied van de controlemaatregelen (met inbegrip van illustraties of vrijstelling van controle) verder verduidelijkt of wordt verwezen naar andere delen van bijlage I of naar de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen ⁽¹⁵⁾. Deze noten maken integraal deel uit van de productindeling en mogen niet enkel als illustratie worden opgevat.

De lijst bevat een reeks algemene definities ⁽¹⁶⁾ die zijn aangeduid met “ ” (dubbele aanhalingstekens) en lokale definities die zijn aangeduid met ‘ ’ (enkele aanhalingstekens). Deze definities kunnen afwijken van het commerciële of wetenschappelijke jargon.

⁽¹³⁾ De Europese Commissie verstrekt een concordantietabel van het verband tussen de nummers van de controlelijst voor tweërlei gebruik en de douanegoederencodes (GN-codes), die beschikbaar is op de webpagina inzake tweërlei gebruik van DG Handel. Indeling van goederen volgens de EU-controlelijst voor tweërlei gebruik die uitsluitend is gebaseerd op douanecodes (de zogenaamde concordantietabel) is echter niet toereikend, wegens de uiteenlopende concordantiegraad van elke GN-code met het overeenkomstige classificatienummer voor tweërlei gebruik. Bij gebruik van de concordantietabel moet worden nagegaan of het product inderdaad aan de technische specificaties van het overeenstemmende classificatienummer voor tweërlei gebruik voldoet.

⁽¹⁴⁾ Bijvoorbeeld: 2B350.e. controleert bepaalde distillatiekolommen. De distillatiekolom zelf is een materieel product. De technische gegevens in verband met het ontwerp van deze distillatiekolom kan een immaterieel aan controle onderworpen technologie zijn. Deze immateriële technologie kan in materiële vorm (blauwdruk of tekening op papier) of in immateriële vorm (zoals een blauwdruk of een tekening in een e-mail, online/geregistreerde visuele inspectie of mondelinge beschrijving via telefoon) beschikbaar worden gesteld aan een persoon uit een derde land.

⁽¹⁵⁾ De gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen met uitrusting, die valt onder Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie. Deze gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen wordt elk jaar bijgewerkt overeenkomstig de wijzigingen van de munitielijst van het Wassenaar Arrangement.

⁽¹⁶⁾ Deze reeks algemene definities is terug te vinden in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik onder de rubriek “Definities van in deze bijlage gebruikte termen”. Lokale definities bevinden zich in de directe omgeving van het controlepunt.

Voorbeeld 1: 1C351.a.57

1C351 Pathogenen voor mensen en dieren en “toxinen”, als hieronder:

- a. Virussen, natuurlijk, versterkt of gemodificeerd, in de vorm van “geïsoleerde levende culturen” of als materiaal met inbegrip van levend materiaal dat opzettelijk met dergelijke culturen is geïnoculeerd of besmet, als hieronder:

.....

57. Aan het ernstig acuut ademhalingsyndroom gerelateerd coronavirus (aan SARS gerelateerd coronavirus); ⁽¹⁷⁾;

.....

Noot: 1C351 heeft geen betrekking op “vaccins” of “immunotoxinen”.

Voorbeeld 2: 1A004.d

1A004 Beschermings- en detectieapparatuur en onderdelen daarvan die niet onder de lijst militaire goederen vallen, als hieronder:

- d. elektronische apparatuur die ontworpen is voor de automatische opsporing of identificatie van springstoffenresten dan wel het vaststellen van hun aanwezigheid, waarbij “sporendetectie”-technieken worden gebruikt (bv. akoestische oppervlaktegolven, ionenmobiliteitspectrometrie, massaspectrometrie).

Technische noot:

Onder “sporendetectie” wordt verstaan het vermogen om minder dan 1 ppm gas of 1 mg vaste of vloeibare stof te detecteren.

Noot 1: 1A004.d. heeft geen betrekking op speciaal voor laboratoria ontworpen controleapparatuur.

Noot 2: 1A004.d. heeft geen betrekking op doorloopveiligheidspoorten zonder lichamelijk contact.

.....

2.3.3. Programmatuurcontroles (subcategorie D)

Programmatuur in het kader van de EU-verordening inzake producten voor tweeërlei gebruik wordt gedefinieerd als een verzameling van een of meer “programma’s” ⁽¹⁸⁾ of “microprogramma’s” ⁽¹⁹⁾, vastgelegd op enig tastbaar medium. In veel gevallen hebben programmatuurcontroles betrekking op programmatuur die speciaal is ontworpen of aangepast voor de ontwikkeling, de productie of het gebruik van producten die elders in de EU-lijst van producten voor tweeërlei gebruik zijn opgenomen. Er worden echter ook gerichte (op zichzelf staande) programmatuurcontroles uitgevoerd.

Voorbeeld:

6D001 omvat de controle van “programmatuur” die speciaal is ontworpen voor de “ontwikkeling” of “productie” van apparatuur, onder meer bedoeld in 6A008 (specifieke radarsystemen -apparatuur en -samenstellingen, en speciaal daarvoor ontworpen onderdelen).

7D005 verwijst naar “programmatuur” die speciaal is ontworpen voor het decoderen van voor gebruik door de overheid ontworpen bepalingcodes voor een satellietnavigatiesysteem.

⁽¹⁷⁾ Dit voorbeeld doet geen afbreuk aan een verdere indeling van de SARS-CoV-2-agens, oorzaak van de COVID-19-pandemie. Ten tijde van het opstellen van deze richtsnoeren werd SARS-CoV-2 als genetisch verschillend van SARS-CoV beschouwd zodat het niet onder 1C351.a.57 zou vallen.

⁽¹⁸⁾ “Programma”: een reeks opdrachten om een proces uit te voeren in een vorm, of om te zetten in een vorm, die door een elektronische computer kan worden uitgevoerd.

⁽¹⁹⁾ “Microprogramma”: een reeks elementaire opdrachten die in een speciaal geheugen wordt bewaard en waarvan de uitvoering wordt gestart door de invoer van de bijbehorende verwijsoopdracht in het instructieregister.

Belangrijkste conclusies voor de definitie van programmatuur

De definitie van programmatuur geeft aan dat de programmatuur teneinde te worden opgenomen in de lijst op een gegeven moment op een tastbaar medium moet zijn vastgelegd. De programmatuur zelf kan zowel via materiële als immateriële middelen worden overgebracht.

De definitie van programmatuur moet worden gelezen in samenhang met de nucleaire programmatuurnoot voor categorie 0 en de algemene programmatuurnoot voor de categorieën 1 tot en met 9.

Wat programmatuur voor informatiebeveiliging (gespecificeerd in categorie 5 - deel 2) betreft, moet worden opgemerkt dat de nucleaire programmatuurnoot in zijn geheel en de algemene programmatuurnoot gedeeltelijk niet van toepassing zijn, en bijgevolg niet kunnen worden aangewend voor vrijstelling van controle.

2.3.4. Technologiecontroles (subcategorie E)

Technologiecontroles moeten ervoor zorgen dat kennis, knowhow en deskundigheid in verband met gevoelige producten niet onbedoeld worden verstrekt voor toepassing in programma's waarover zorgen bestaan met betrekking tot militaire aangelegenheden, MVW, openbare veiligheid of mensenrechten.

Vaststellen of onderzoek betrekking heeft op producten voor tweërlei gebruik kan een (grote) uitdaging vormen. Innovatief onderzoek laat zich niet eenvoudig kwalificeren overeenkomstig de bestaande controlepunten. Een goed inzicht in de definitie van "technologie", de technologie-noten en de noten inzake vrijstelling van controle "fundamenteel wetenschappelijk onderzoek" en "voor iedereen beschikbaar" is essentieel om door de technologiecontroles te navigeren.

"Technologie" verwijst in het kader van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik naar specifieke informatie die nodig is voor de "ontwikkeling", de "productie" of het "gebruik" van een product. Die informatie is in de vorm van "technische gegevens" of "technische bijstand". De verwijzing naar "specifieke informatie die nodig is" heeft als doel om de technologiecontrole toe te spitsen op het gedeelte van de technologie dat ervoor zorgt dat een product aan de in de lijst opgenomen prestatiedrempels voldoet of deze overschrijdt. Voor de categorieën 1 tot en met 9 wordt alleen deze specifieke informatie beschouwd als in de lijst opgenomen technologie voor tweërlei gebruik. Het doel van de definitie van "noodzakelijk" is de technologiecontroles toe te spitsen op de specifieke technologie die ertoe leidt dat een product aan vergunningsplicht onderworpen is. Belangrijk is dat de in de lijst opgenomen technologie voor tweërlei gebruik ook aan vergunningsplicht onderworpen blijft als deze technologie wordt toegepast op niet aan vergunningsplicht onderworpen producten.

Er is niet gedefinieerd wat valt onder "specifieke informatie die nodig is". In het algemeen wordt de volgende informatie niet specifiek genoeg geacht om onder de definitie van technologie te vallen:

- veiligheidsinformatiebladen (VIB), materiaalveiligheidsinformatiebladen, productveiligheidsinformatiebladen;
- brochures, catalogi en uittreksels daaruit, die in hun respectieve vorm bestemd (kunnen) zijn voor een onbepaald aantal belanghebbenden, en die aan hen beschikbaar worden gesteld zonder individuele inhoudelijke wijzigingen;
- schematische voorstellingen, blokschema's, processchema's (zonder gedetailleerde gegevens);
- technische prestatiegegevens, kernprestatie-indicatoren;
- elektrische en mechanische verbindings- en verbruiksgegevens;
- tekens ter etikettering;
- onderdelenlijsten indien niet duidelijk naar tekeningen kan worden verwezen;
- normen en standaarden die algemeen beschikbaar zijn en niet specifiek zijn voor een product van een onderneming;
- artikelen in vakbladen en soortgelijke publicaties;
- algemene proces- en procedurebeschrijvingen (in het geval van productiefaciliteiten);
- leveringsspecificaties (bv. voor chemische en andere hulpmaterialen);
- foto's (zonder gedetailleerde informatie over geometrische afmetingen, gebruikte materialen en elektrische/elektronische onderdelen);
- tekeningen/opstandschetsen in geëxplodeerde vorm zonder gedetailleerde afmetingen;
- doorsneden (schematisch en zonder wezenlijke en gedetailleerde gegevens);
- externe afmetingen.

Illustratie van de drempel “noodzakelijk”

3E001 verwijst naar de aan controle onderworpen technologie voor de “ontwikkeling” of “productie” van in de lijst opgenomen geïntegreerde schakelingen zoals bedoeld in onder meer 3A001.a.

3A001.a.5.a.5 verwijst naar geïntegreerde schakelingen voor analoog/digitaal-omzetters met een scheidend vermogen van 16 bit of meer en met een bemonsteringssnelheid van meer dan 65 megasamples per seconde.

Een document ⁽²⁰⁾ met de beschrijving van de ontwerpparameters of -stappen die nodig zijn om de drempel van 65 megasamples per seconde te bereiken (of te overschrijden) bevat op zichzelf niet de technologie die in het bijzonder verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van het aan controle onderworpen product van 3A001.a.5.a.5, en bevat bijgevolg niet de op grond van de algemene technologienoot “noodzakelijke” technologie. De reden hiervoor is dat in het document niet wordt vermeldt op welke manier het “scheidend vermogen van 16 bit” moet worden bereikt of overschreden.

Een handleiding die de productietechniek beschrijft voor het produceren van geïntegreerde schakelingen voor analoog/digitaal-omzetters met een scheidend vermogen van minimaal 16 bit, maar met een bemonsteringssnelheid van minder dan 65 megasamples per seconde bevat niet de “noodzakelijke” technologie om het aan controle onderworpen product te produceren.

In beide bovenstaande situaties worden het document en de handleiding niet geacht de aan controle onderworpen technologie te bevatten die noodzakelijk is voor de ontwikkeling of de productie van in 3A001.a.5.a.5 opgenomen producten, aangezien ze geen specifieke informatie bevatten met betrekking tot de twee in 3A001.a.5.a.5 beschreven technische kenmerken.

Voorbeeld:

1E001 controleert “technologie” overeenkomstig de algemene technologienoot voor de “ontwikkeling” of “productie” van apparatuur of materialen bedoeld in 1A002 tot en met 1A005, 1A006.b., 1A007, 1B en 1C.

We passen dit toe op 1C216.

1C216 specificeert de controles voor maragingstaal. Aangezien dit artikel onder categorie 1 valt, is de algemene technologienoot van toepassing. Bijgevolg is de technologie voor tweërlei gebruik die onder 1E001 valt de technologie die “noodzakelijk” is voor de “ontwikkeling” of “productie” van maragingstaal met de specificaties van 1C216.

Wat valt niet onder 1E001?

Onderzoeksresultaten die informatie verstrekken over

- dit soort maragingstaal zonder gedetailleerde informatie te verstrekken over de manier waarop dit soort maragingstaal kan worden ontwikkeld of geproduceerd;
- een historisch overzicht van bestaande (voor iedereen beschikbare) productiemethoden van dit soort maragingstaal;
- een innovatief productieproces van maragingstaal dat niet aan de noodzakelijke drempels van 1C216 (en 1C116) voldoet.

Wat valt onder 1E001?

Onderzoeksresultaten die informatie verstrekken over

- bestaande ontwikkelings- of productieprocessen die nog niet voor iedereen beschikbaar zijn en die geen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek vormen;
- een innovatief (nog niet voor iedereen beschikbaar) ontwikkelings- of productieproces van maragingstaal dat aan de noodzakelijke drempels van 1C216 voldoet en dat geen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek vormt.

⁽²⁰⁾ Dit kan evengoed een presentatie, e-mail, telefoongesprek enzovoort zijn.

Belangrijkste conclusies voor de definitie van technologie

- Technologie wordt gedefinieerd als de specifieke informatie die noodzakelijk is voor de “ontwikkeling”, de “productie” of het “gebruik” van in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik. Dit betekent dat de technische gegevens of technische bijstand, om te worden ingedeeld als in de lijst opgenomen technologie voor tweërlei gebruik, specifieke informatie moeten bevatten die noodzakelijk is voor de ontwikkeling, de productie of het gebruik van de in de categorieën 0 tot en met 9 vermelde producten. De betekenis van specifieke informatie wordt in de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik niet gedefinieerd. De betekenis van ontwikkeling, productie en gebruik is wel gedefinieerd.
- De definitie van technologie moet worden gelezen in samenhang met de nucleaire technologienoot voor categorie 0 en de algemene technologienoot (voor de categorieën 1 tot en met 9).
- Voor categorie 0 (nucleaire producten) is de in de lijst opgenomen technologie voor tweërlei gebruik de specifieke informatie die “rechtstreeks samenhangt met goederen die in categorie 0 vallen”. Dit is een brede beschrijving; bijgevolg is de reikwijdte van de aan controle onderworpen nucleaire technologie groter dan dat van de aan controle onderworpen technologie in de categorieën 1 tot en met 9.
- Voor de categorieën 1 tot en met 9 wordt alleen het gedeelte van de “technologie” dat “noodzakelijk” is voor de “ontwikkeling”, de “productie” of het “gebruik” van in de categorieën 1 tot en met 9 bedoelde goederen onderworpen aan de op de categorieën 1 tot en met 9 van toepassing zijnde bepalingen. “Noodzakelijk” is gedefinieerd als het gedeelte van de informatie dat in het bijzonder verantwoordelijk is voor het bereiken of overschrijden van de aan controle onderworpen prestatieniveaus, kenmerken of functies van de EU-controlelijst voor tweërlei gebruik. Deze aan controle onderworpen prestatieniveaus, kenmerken of functies zijn doorgaans zeer specifiek en hoog, wat de technologieën die aan de drempel inzake “noodzakelijk” voldoen, beperkt. Daarmee beperkt men de technologie waarvoor eventueel de noten inzake vrijstelling van controle “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek” en “in het publieke domein” kunnen worden toegepast.

Houd er rekening mee dat bepaalde programma's voor onderzoeksfinanciering vereisen dat er een toetsing inzake tweërlei gebruik plaatsvindt op het moment dat een onderzoekssubsidie wordt aangevraagd. Op basis van internationale evaluatiemechanismen is het een goede praktijk om in een vroeg stadium van het onderzoeksprogramma of -project na te gaan voor welke betrokken apparatuur of materialen, of verwachte resultaten (zoals publicaties) mogelijk verdere controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik nodig zijn. Indien die (mogelijke) kwesties inzake controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik zijn vastgesteld, is ook opvolging nodig tijdens en aan het einde van de onderzoeksprogramma's of -projecten.

De exporteur is verplicht om de technologie naar behoren te beoordelen om te bepalen of deze aan de drempelwaarde voor controle op producten voor tweërlei gebruik voldoet. Door zijn/haar deskundigheid en kennis van het eigen onderzoek is de onderzoeker het best geplaatst om zijn/haar eigen onderzoek adequaat in te delen, mogelijk met de ondersteuning van opgeleid administratief personeel dat vertrouwd is met de structuur van de EU-lijst voor tweërlei gebruik. Presentaties of publicaties voldoen zelden in hun geheel aan de drempelwaarde voor aan controle onderworpen technologie. Sommige onderafdelingen of kleine uittreksels voldoen mogelijk aan de drempel. Alleen die onderdelen zijn vergunningsplichtig indien de onderzoeker of de onderzoeksorganisatie richtsnoeren nodig heeft; zijn kunnen dan contact opnemen met hun bevoegde nationale autoriteit. Hierdoor kan de onderzoeker of onderzoeksorganisatie een geïnformeerde keuze maken met betrekking tot de onderdelen waarvoor een uitvoervergunning moet worden aangevraagd vóór indiening of publicatie.

2.3.5. Producten voor tweërlei gebruik die zijn vrijgesteld van controle

De EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik bevat een aantal vrijstellingen van controle, en vermeldt onder welke voorwaarden een bepaald in de lijst opgenomen product niet aan controle onderworpen is. Hoewel dat product aan de technische vereisten voldoet, is derhalve toch geen vergunning voor uitvoer of overbrenging nodig. Er wordt op gewezen dat de vrijstellingen van controle uitsluitend kunnen worden toegepast op in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik.

In principe zijn er twee soorten vrijstellingen van controle. Enerzijds zijn er vrijstellingen van controle die specifiek verband houden met bepaalde in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik.

Voorbeelden

In noot 2 onder 2B001 is vermeld dat dit controlepunt niet van toepassing is op werktuigmachines voor speciale toepassingen die alleen gebruikt worden voor de vervaardiging van tandprothesen.

Noot 2 onder 5A002.a. heeft geen betrekking op producten, waarvoor de functionaliteiten voor “informatiebeveiliging” beperkt zijn tot functionaliteiten met betrekking tot het draadloos “persoonlijk netwerk”, die enkel gebruikmaken van bekendgemaakte of commerciële cryptografische normen.

Anderzijds zijn er systematische vrijstellingen van controle voor programmatuur en technologie. Deze noten inzake vrijstelling van controle zijn ingevoegd in de nucleaire programmatuurnoot, de nucleaire technologienoot, de algemene programmatuurnoot en de algemene technologienoot in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik.

Alleen in de lijst opgenomen “programmatuur” of “technologieën” kunnen een beroep doen op de in de programmatuur- en technologienoten vermelde vrijstellingen van controle. Het is dus van het grootste belang te bepalen of bij het onderzoek producten voor tweërlei gebruik betrokken zijn, en zo ja, welk(e) deel (delen), voldoet (voldoen) aan de controlepunten voor programmatuur of technologie in respectievelijk in de categorieën D en E, in samenhang met de programmatuur- en technologienoten.

- In de nucleaire programmatuurnoot wordt benadrukt dat de minimaal noodzakelijke objectcode voor installatie, bediening, onderhoud (controle) of reparatie van de in categorie 0 opgenomen goederen waarvan de uitvoer is toegestaan, niet aan controle is onderworpen.
- De algemene programmatuurnoot omvat drie vrijstellingen van controle voor in de categorieën 1 tot en met 9 opgenomen programmatuur:
 - programmatuur die algemeen voor het publiek verkrijgbaar is (wat betekent dat de programmatuur via de detailhandel zonder beperkingen uit voorraad wordt verkocht en is ontworpen voor installatie door de gebruiker zonder wezenlijke ondersteuning van de leverancier),
 - programmatuur die voor iedereen beschikbaar is,
 - de minimaal noodzakelijke “objectcode” voor de installatie, de bediening, het onderhoud (controle) of de reparatie van goederen waarvan de uitvoer is toegestaan.

Wat programmatuur voor informatiebeveiliging (gespecificeerd in categorie 5 - deel 2) betreft, moet worden opgemerkt dat de nucleaire programmatuurnoot in zijn geheel en de algemene programmatuurnoot gedeeltelijk niet van toepassing zijn, en bijgevolg niet kunnen worden aangewend voor vrijstelling van controle.

Voor in de lijst opgenomen technologieën voor tweërlei gebruik zijn er drie vrijstellingen van controle mogelijk: “Technologie” die voortvloeit uit “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek”, “technologie” die al “voor iedereen beschikbaar is” en de voor octrooiaanvragen noodzakelijke minimuminformatie. Deze laatste geldt niet voor technologieën van categorie 0.

In het volgende deel van de richtsnoeren wordt aandacht besteed aan de vrijstellingen van controle voor “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek”, “voor iedereen beschikbaar” en de voor octrooiaanvragen noodzakelijke minimuminformatie.

Belangrijkste conclusies voor de noot inzake vrijstelling van controle “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek” voor technologie

In de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik wordt “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek” gedefinieerd als experimenteel of theoretisch werk dat hoofdzakelijk wordt gedaan om nieuwe kennis te verkrijgen over de fundamentele beginselen van verschijnselen of waarneembare feiten, en dat in eerste instantie niet is gericht op een bepaald praktisch doel of oogmerk.

Hoewel dit niet uitdrukkelijk wordt vermeld, wordt hiermee fundamenteel onderzoek bedoeld, waardoor niet-fundamenteel onderzoek of toegepast onderzoek niet voor vrijstelling van controle in aanmerking komt. Deze definitie brengt uitdagingen voor de uitvoering met zich mee, aangezien deze zij vele jaren ongewijzigd is gebleven, en vanwege de evoluerend aard van het onderzoeksecosysteem.

Het is belangrijk voor ogen te houden dat terminologie hier een probleem kan vormen: de wetenschappelijke classificatie van een onderzoeksproject als “fundamenteel onderzoek” betekent niet noodzakelijk of automatisch dat het aan de definitie van “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek” van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik voldoet. Het nalevingspersoneel in uw organisatie of uw bevoegde autoriteit kan u in geval van twijfel helpen bij de classificatie.

Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek levert alleen een vrijstelling van controle op voor in de lijst opgenomen technologieën voor tweërlei gebruik. Dit kan niet worden toegepast op materiële producten (goederen) zoals apparatuur en materialen.

In wezen worden hiermee de feitelijke onderzoeksresultaten van controle vrijgesteld, en niet de intentie om onderzoeksresultaten te produceren (in het stadium van de onderzoeksfinanciering). Dit cruciale onderscheid moet in aanmerking worden genomen bij het toepassen van deze noot inzake vrijstelling van controle.

Deze richtsnoeren verstrekken twee criteria om te helpen bepalen of de noot inzake vrijstelling van controle “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek” relevant is: het niveau van technologische paraatheid en het aandeel van financiering door de sector. Deze criteria bepalen niet of de noot inzake vrijstelling van controle van toepassing is. Dit moet per geval worden besloten via de interne procedures voor de screening van uitvoer en, in voorkomend geval, in overleg met de bevoegde autoriteit.

- Niveaus van technologische paraatheid (TRL, Technology Readiness Levels) is een schaal (van 1 tot en met 9) die oorspronkelijk is ontwikkeld door de National Aeronautics and Space Administration (NASA) in de Verenigde Naties, en later is overgenomen door andere overheidsdiensten, instellingen of agentschappen om de stand van de ontwikkeling van ruimtevaarttechnologieën te beoordelen. TRL is een instrument dat vaak wordt gebruikt binnen de onderzoeksgemeenschap, evenals binnen de Europese onderzoeks- en innovatieprogramma's, om te beoordelen of nieuwe en opkomende technologieën klaar zijn voor de markt. Met het oog op uitvoercontrole worden onderzoeksresultaten die afkomstig zijn van TRL 1- en TRL 2-onderzoek doorgaans beschouwd als fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. De geschiktheid van onderzoeksresultaten die afkomstig zijn van TRL 3 en TRL 4 moet per geval worden beoordeeld. Onderzoeksresultaten die afkomstig zijn van onderzoek dat hoger is dan TRL 4 wordt niet als fundamenteel wetenschappelijk onderzoek beschouwd. Zie aanhangsel 8 voor een beschrijving van de verschillende niveaus van technologische paraatheid.
- Financiering door de sector (sponsor): Onderzoek dat extern door een partner uit de industrie wordt gefinancierd zal eerder tot een commerciële ontwikkeling leiden, ongeacht of het project door de industrie zelf dan wel door een overheidsinstantie wordt geïnitieerd. Bovendien krijgt de financier (of sponsor) uit de industrie in vele gevallen (via contractuele overeenkomsten) de mogelijkheid om publicaties (of presentaties) te beoordelen en van commentaar te voorzien voordat ze worden vrijgegeven, en om het (tijdelijk) exclusieve gebruik van de onderzoeksresultaten te vragen. Deze vormen van samenwerking kunnen erop wijzen dat de daaruit voortvloeiende onderzoeksresultaten geen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek zullen vormen. In bepaalde gevallen financiert de industrie immers fundamenteel onderzoek zonder voorwaarden op het gebied van publicaties of andere onderzoeksresultaten. In die gevallen kan de vrijstelling van controle inzake fundamenteel wetenschappelijk onderzoek worden overwogen indien het betrekking heeft op in de lijst opgenomen technologieën voor tweërlei gebruik en het TRL-niveau laag genoeg is.

Belangrijkste conclusies voor de noot inzake vrijstelling van controle “beschikbaar voor iedereen” voor programmatuur of technologie

In de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik is “voor iedereen beschikbaar” als volgt gedefinieerd: “technologie” of “programmatuur” die **zonder beperkingen aan de verdere verspreiding daarvan beschikbaar zijn gesteld** (auteursrechtelijke beperkingen hebben niet tot gevolg dat “technologie” of “programmatuur” niet langer “voor iedereen beschikbaar” is).

In wezen worden hiermee de in de lijst opgenomen programmatuur en technologie die voor iedereen beschikbaar is vrijgesteld van controle.

In deze EU-richtsnoeren wordt benadrukt dat aan controle onderworpen programmatuur of technologie voor tweërlei gebruik die nog niet tot het publieke domein behoort, niet van controle kan worden vrijgesteld op grond van de noot inzake vrijstelling van controle “beschikbaar voor iedereen”. De definitie verwijst duidelijk naar programmatuur of technologie die zonder beperkingen aan de verdere verspreiding daarvan beschikbaar zijn gesteld. De beoogde handeling om de (objectcode voor) programmatuur of technologieën voor iedereen beschikbaar te stellen is niet toereikend om vrijgesteld te worden van controle. Dat houdt in dat voor toekomstige onderzoeksresultaten (open-source software, publicatie, conferentiemateriaal enz.) alleen een beroep kan worden gedaan op deze vrijstelling van controle indien de in de lijst opgenomen programmatuur of technologie die zij bevatten al voor iedereen beschikbaar is. Bijgevolg kan de handeling van vrijgave zonder een vergunning een schending inhouden van controles op de uitvoer.

De verwijzing naar “zonder beperkingen” moet worden opgevat als het niet beperken van de toegang tot slechts een beperkte groep van personen. Indien informatie alleen beschikbaar wordt gesteld na een individuele beslissing van de informatiedrager of eigenaar, dan heeft niet iedereen toegang tot de informatie, en kan de informatie bijgevolg niet worden beschouwd als “voor iedereen beschikbaar”.

Juridische beperkingen, bijvoorbeeld inzake auteursrechten, die niet van belang zijn op grond van uitvoercontrolewetgeving hebben geen invloed op het in aanmerking komen voor een vrijstelling van controle. Evenzo worden maatregelen zoals het vragen van een vergoeding voor toegang of voorafgaande registratie voor toegang niet als een beperking beschouwd zolang het voor iedereen is toegestaan om de vergoeding te betalen of te registreren.

Open-source-ontwikkeling wordt vaak wereldwijd door gemeenschappen in samenwerkingsverband uitgevoerd. Open-source-technologieën of programmatuur die wordt gepubliceerd en zonder beperkingen beschikbaar wordt gesteld kan profiteren van vrijstelling van controle op grond van “beschikbaarheid voor iedereen”. Technologie voor de ontwikkeling van “inbraakprogrammatuur” kan vrijgesteld worden van controle indien de technologie betrekking heeft op “bekendmaking van kwetsbaarheden” of “respons op cyberincidenten”. Raadpleeg de laatste versie van bijlage I voor de toepasselijke definities.

Indien een onderzoeker verwijst naar proliferatiegevoelige informatie uit andere bronnen die al voor iedereen beschikbaar zijn of die informatie integreert, dan maakt dat de onderzoeksresultaten niet automatisch tot aan controle onderworpen programmatuur of technologieën voor tweërlei gebruik. Het feit dat die in de lijst opgenomen programmatuur of technologie zonder vergunning voor iedereen beschikbaar is geworden, vormt een schending van de uitvoercontrole-gelingen, maar dit kan niet worden toegeschreven aan die onderzoeker.

Belangrijkste conclusies voor de noot vrijstelling van controle “voor octrooiaanvragen noodzakelijke minimuminformatie” voor technologie

De algemene technologienuoot bevat een vrijstelling voor de voor octrooiaanvragen noodzakelijke minimuminformatie. Deze voor octrooiaanvragen noodzakelijke minimuminformatie is dus vrijgesteld van uitvoercontrole. Bij deze vrijstellingen van controle wordt geen onderscheid gemaakt tussen nationale, Europese of internationale octrooiaanvragen. Zodra de octrooi-informatie voor iedereen beschikbaar is gemaakt, is deze niet langer onderworpen aan uitvoercontroles.

In de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik is geen definitie opgenomen van “noodzakelijke minimuminformatie”. Hieronder wordt in het algemeen verstaan de informatie die nodig is om te voldoen aan de indieningsvereisten zoals vastgesteld door het Europees Octrooibureau of de octrooibureaus van de EU-lidstaten.

2.3.6. Aan controle onderworpen activiteiten

Niet voor elke onderzoeksactiviteit waarbij producten voor tweërlei gebruik betrokken zijn, is een vergunning vereist. De EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik omvat vijf verschillende soorten activiteiten waarvoor een vergunning vereist is. Afdeling 2.3.7 beschrijft welke soorten vergunningen bestaan voor elk van deze activiteiten.

Voor de twee onderstaande vergunningen geldt een permanente vergunningsplicht:

- Een uitvoervergunning is vereist voor de verplaatsing of overdracht buiten het douanegebied van de Unie van een product voor tweërlei gebruik dat is opgenomen in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik.
- Een overbrengingsvergunning is alleen vereist voor de verplaatsing of overdracht van producten binnen het douanegebied van de Unie voor in bijlage IV bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik opgenomen producten voor tweërlei gebruik.

Voor de volgende drie vergunningen wordt de vergunningsplicht per geval beoordeeld:

- Een doorvoervergunning is vereist voor producten die door het douanegebied van de Unie gaan.
- Een tussenhandelvergunning is vereist voor de tussenhandel in producten tussen derde landen vanuit het douanegebied van de Unie.
- Een vergunning is vereist voor het verlenen van technische bijstand met betrekking tot producten voor tweërlei gebruik.

Voor de doorvoer van of de tussenhandel in in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik en de verlening van technische bijstand voor in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik kan een verbod, respectievelijk een vergunning, gelden indien het product geheel of gedeeltelijk bestemd is of kan zijn voor de doeleinden genoemd in artikel 4, lid 1, van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik. De

bevoegde autoriteit beslist of een vergunning vereist is, dan wel een doorvoer verboden is. Sommige EU-lidstaten hebben nationale maatregelen ingevoerd betreffende controles op de doorvoer, tussenhandel of verlening van technische bijstand voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik. De Europese Commissie publiceert een lijst van nationale maatregelen die door de lidstaten overeenkomstig Verordening (EU) 2021/821 zijn aangenomen, en werkt die regelmatig bij ⁽²¹⁾.

Sommige producten voldoen niet aan de technische specificaties van bijlage I, maar zijn niettemin proliferatiegevoelig wegens hun technische mogelijkheden of vermoedelijk zorgwekkend eindgebruik. Voor transacties met dergelijke producten en met (vermoedelijk) zorgwekkend eindgebruik, zou voor de uitvoer een vergunning nodig kunnen zijn. Dergelijke controles voor niet in de lijst opgenomen producten worden vangnetcontroles ("catch-all controls") genoemd (zie ook onderafdeling 2.3.8).

Aanhangsel 5 bevat een stroomschema voor het bepalen van de vergunningsvereisten krachtens de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik.

2.3.7. Soorten vergunningen

De EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik omvat de volgende soorten vergunningen:

- Individuele uitvoervergunningen met betrekking tot een of meer producten voor tweërlei gebruik aan één specifieke exporteur voor één eindgebruiker of ontvanger in een derde land.
- Globale uitvoervergunningen met betrekking tot een of meer producten voor tweërlei gebruik die voor uitvoer naar een of meer met naam genoemde eindgebruikers en/of in een of meer met naam genoemde landen geldig kunnen zijn.
- Vergunningen voor grote projecten met betrekking tot een of meer producten voor tweërlei gebruik die voor uitvoer naar een of meer met naam genoemde eindgebruikers in een of meer met naam genoemde derde landen geldig kunnen zijn met het oog op een specifiek grootschalig project.
- De uniale algemene uitvoervergunningen (EUGEA's) dienen ter vereenvoudiging van de uitvoer van specifieke producten voor tweërlei gebruik naar bepaalde landen van bestemming die beschikbaar zijn voor alle in de EU gevestigde exporteurs die voldoen aan de voorwaarden en vereisten voor het gebruik ervan, zoals opgenomen in de bijlagen IIa tot en met IIf. De bijlagen IIa tot en met IIf stemmen overeen met de acht beschikbare EUGEA's (EUGEA 001 tot en met EUGEA 008).
- Nationale algemene uitvoervergunningen (NGEA's) zijn bijkomende vereenvoudigde vergunningen voor de uitvoer van specifieke producten voor tweërlei gebruik naar bepaalde landen van bestemming, zoals bepaald in de nationale wetgeving. Deze vergunningen gelden alleen voor exporteurs die in de respectievelijke EU-lidstaten zijn gevestigd ⁽²²⁾.
- Vergunning voor de verlening van technische bijstand vanuit het douanegebied van de Unie gericht op het grondgebied van een derde land, binnen het grondgebied van een derde land of aan een ingezetene van een derde land die tijdelijk aanwezig is binnen het douanegebied van de Unie.
- Vergunning voor tussenhandeldiensten voor een bepaalde hoeveelheid specifieke producten voor tweërlei gebruik die tussen twee of meer derde landen worden verplaatst.
- Doorvoervergunning voor niet-Unieproducten voor tweërlei gebruik die alleen worden doorgevoerd via de EU.
- Intra-EU-overbrengingsvergunning voor in bijlage IV opgenomen producten voor tweërlei gebruik van een EU-lidstaat naar een andere EU-lidstaat.

De EU-lidstaten kunnen deze vergunningsvereisten aanvullen met nationale vergunningsverplichtingen of verbodsbepalingen.

Een EU-vergunning (verleende vergunning) is geldig in de 27 EU-lidstaten en kan worden gebruikt om de producten vanuit overal in het gebied van de douane-unie uit te voeren. De geldigheid van de vergunningen wordt door elke lidstaat vastgesteld.

⁽²¹⁾ Mededeling over de maatregelen die de lidstaten hebben aangenomen overeenkomstig de artikelen 4, 6, 7, 9, 11, 12, 22 en 23 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik. Deze is beschikbaar op de webpagina inzake tweërlei gebruik van DG Handel (<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>).

⁽²²⁾ Een lijst van geldige NGEA's is beschikbaar op <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/158576.htm>

Voorbeelden:Publicatie

Onderzoeker A wil een artikel publiceren in een Amerikaans tijdschrift. Het artikel bevat technologie die onder bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik valt (meer bepaald 3E001 met betrekking tot de ontwikkeling van signaalanalysatoren van 3A002.c) en is na de publicatie ervan ook beschikbaar buiten de Verenigde Staten van Amerika (VS).

3E001 met betrekking tot 3A002.c valt onder de in EUGEA 001 opgenomen producten. De VS is een van de landen van bestemming die in de EUGEA 001 zijn toegestaan. Onderzoeker A kan de EUGEA 001 echter niet gebruiken om het artikel naar de Amerikaanse uitgever te sturen aangezien de exporteur op de hoogte is dat het product niet in het EUGEA 001-land zal blijven waarnaar het wordt uitgevoerd. Hiervan is in dit geval sprake. Het artikel wordt wereldwijd beschikbaar gesteld, zoals onderzoeker A weet.

Aangezien de EUGEA 001 niet kan worden toegepast, is het belangrijk dat de onderzoeker of onderzoeksorganisatie contact opneemt met de bevoegde autoriteit om te bespreken hoe de vergunningsvereiste kan worden ingeperkt (bv. bepalen en mogelijk aanpassen of weglaten van de specifieke delen die de aan controle onderworpen technologie bevatten, of de toegang tot die specifieke delen beperken), en indien inperking niet haalbaar is, hoe aan de vergunningvereisten kan worden voldaan (bv. individuele vergunningsaanvraag). Raadpleeg onderafdeling 2.3.4 voor meer informatie over de bepaling van aan controle onderworpen technologie.

Uitvoer van tweedehands apparatuur voor dimensionale inspectie

Onderzoeksafdeling B wil een tweedehands röntgentomografiesysteem voor het driedimensionaal opsporen van gebreken verkopen aan een universiteit in Brazilië. De apparatuur is opgenomen in 1B001.f.1.

1B001.f.1.-producten zijn niet opgenomen in de EUGEA's (EUGEA 003: uitvoer na reparatie/vervanging; EUGEA 004: tijdelijke uitvoer voor tentoonstelling of beurs) met Brazilië als bestemming. Onderzoeksafdeling B moet hiervoor een individuele vergunning aanvragen aangezien het gaat om een transactie naar één eindgebruiker.

2.3.8. *Controles op de uitvoer van niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik*

Sommige producten voldoen niet aan de technische specificaties van bijlage I, maar zijn toch proliferatiegevoelig wegens de technische mogelijkheden of het zorgwekkende vermoedelijke eindgebruik ervan.

Op grond van artikel 4 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik kunnen nationale autoriteiten een vergunningsplicht opleggen voor producten voor tweërlei gebruik die niet in de lijst in bijlage I zijn opgenomen indien er een (vermoedelijk) verband is met gebruik in een MVW-programma, (vermoedelijk) militair eindgebruik in een land waarvoor een wapenembargo is ingesteld ⁽²³⁾ of (vermoedelijk) gebruik van het product als onderdeel van militaire uitrusting die zonder of in strijd met een vergunning werd uitgevoerd. Deze bepaling staat bekend als de vangnetcontrole ("catch-all control"); in zo'n geval, bij een vermoed potentieel gebruik van uw producten in een van de bovengenoemde gevallen, wordt aanbevolen dat u contact opneemt met uw nationale autoriteit voor nadere informatie.

Op grond van artikel 5 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik kan voor de uitvoer van niet in de lijst opgenomen producten voor cyberbewaking een uitvoervergunning vereist zijn indien uw bevoegde autoriteit u daarvan in kennis heeft gesteld of indien u – volgens de bevindingen van uw zorgvuldigheidsonderzoek – weet dat er sprake is van zorgwekkend eindgebruik in verband met binnenlandse repressie of het plegen van ernstige schendingen van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht.

Op grond van artikel 9 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik kan een lidstaat om redenen van openbare veiligheid, met inbegrip van het voorkomen van terroristische daden of uit mensenrechten-overwegingen, een verbod instellen op of een vergunningsplicht opleggen voor de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik die niet in bijlage I zijn opgenomen. De Europese Commissie stelt een lijst van dergelijke nationale maatregelen op en publiceert die in het Publicatieblad. Deze is ook beschikbaar op de website van de Europese Commissie ⁽²⁴⁾.

In aanhangsel 7 wordt een overzicht gegeven van de vergunningsvereisten voor de uitvoer en de overbrenging binnen de EU van producten voor tweërlei gebruik.

⁽²³⁾ Op dit moment rust een wapenembargo in de zin van artikel 4, lid 1, onder b), van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik op de volgende landen: zie <https://www.sanctionsmap.eu>

⁽²⁴⁾ <https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>

2.3.9. Rode vlaggen

Alert zijn op tekenen van verdachte verzoeken of samenwerkingen is van essentieel belang om de risico's van de verspreiding van MVW, hun overbrengingsmiddelen en de destabiliserende accumulatie van conventionele wapens tegen te gaan. Het wordt ten zeerste aanbevolen om verdachte informatie te delen met uw interne aanspreekpunt inzake naleving. In bepaalde gevallen kan informatie-uitwisseling met de bevoegde autoriteit voor uitvoercontrole verplicht zijn uit hoofde van EU- en nationale wet- en regelgeving.

Aanhangsel 3 bevat een lijst van "rode vlaggen" om onderzoekers of nalevingspersoneel bij te staan om een eerste inschatting te maken of controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik van toepassing zijn. In deze lijst worden de rode vlaggen ingedeeld naar onderzoek, eindgebruik en eindgebruiker, verzending, financiering en contractvoorwaarde. Deze lijst is met name nuttig voor producten voor tweërlei gebruik die niet in de lijst zijn opgenomen (om te bepalen of vangnetcontroles van toepassing zijn). Het is eveneens een goede praktijk om deze lijst te gebruiken bij het verzamelen van de noodzakelijke informatie tijdens het proces van de vergunningsaanvraag voor in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik.

2.3.10. Controle op technische bijstand

Er bestaan twee soorten controles op technische bijstand: een die wordt geregeld bij de verordening producten voor tweërlei gebruik, en een die wordt geregeld volgens de nationale wetgeving in de EU-lidstaten.

Overeenkomstig de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik kan technologie de vorm aannemen van technische bijstand, zoals mondelinge instructies, opleiding, overdracht van technische kennis en vaardigheden of adviesdiensten, onder meer via telefoon of elektronische middelen. Derhalve kunnen de instructies aan een collega die in een derde land werkt, technische bijstand vormen. De technische bijstand moet specifiek genoeg zijn om te voldoen aan de in bijlage I bij de EU-verordening producten voor tweërlei gebruik vermelde drempelwaarden voor technologie.

Naast de technologie voor tweërlei gebruik in de vorm van technische bijstand die is opgenomen in de lijst in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik, bestrijkt deze elke andere technische ondersteuning in verband met reparaties, ontwikkeling, vervaardiging, assemblage, beproeving, onderhoud of enige andere technische dienst bestemd voor gebruik in verband met de ontwikkeling, de productie, de behandeling, de bediening, het onderhoud, de opslag, de opsporing, de herkenning of de verspreiding van chemische, biologische of nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen, of voor de ontwikkeling, de productie, het onderhoud of de opslag van raketten die dergelijke wapens naar hun doel kunnen voeren, of in verband met militair eindgebruik in bestemmingen waarop een wapenembargo rust.

2.3.11. Uitvoercontroles en beperkende maatregelen (sancties)

Uitvoercontroles en sancties leggen beiden verboden of beperkingen op. Terwijl uitvoercontroles gericht zijn op screening van (niet) in de lijst opgenomen producten en screenings per geval, zijn sancties voornamelijk toegespitst op reisverboden, bevrozing van tegoeden, en verboden om economische hulpmiddelen beschikbaar te stellen aan aangewezen personen en entiteiten en/of sectorale maatregelen, zoals het beperken van bepaalde producten en diensten tot specifieke landen (in sommige gevallen voor alle eindgebruikers in een specifiek land). In deze richtsnoeren wordt geen specifieke informatie over EU-sancties verstrekt.

Zie de kaart met EU-sancties voor een overzicht van alle op dit moment geldende EU-sancties en de lijst van aangewezen personen en entiteiten: <https://www.sanctionsmap.eu/>.

Ga voor algemene informatie over EU-sancties naar https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions_nl.

Op nationaal niveau kunnen aanvullende richtsnoeren beschikbaar worden gesteld.

2.3.12. Veelgestelde vragen

Wie is de exporteur uit hoofde van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik?

Zowel natuurlijke personen als rechtspersonen vallen onder de definitie van exporteur. Dit betekent dat een onderzoeker namens zichzelf of de onderzoeksorganisatie namens de onderzoeker de exporteur kan zijn. De definitie van exporteur geldt niet alleen voor uitvoertransacties, maar voor alle aan controle onderworpen activiteiten in de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik, met inbegrip van overbrengingen binnen de EU van de in bijlage IV opgenomen producten. Het is aan de onderzoeksorganisatie om interne regelingen te treffen over wie een vergunning zal aanvragen.

Er moet worden opgemerkt dat de identificatie van de exporteur verschilt van de identificatie van een uitvoer. Wanneer een gastonderzoeker van een derde land bijvoorbeeld toegang krijgt tot aan controle onderworpen technologie aan een universiteitscampus binnen het douanegebied van de Unie, dan vindt er geen uitvoer plaats. Wanneer deze onderzoeker terugkeert naar zijn of haar derde land en deze aan controle onderworpen technologie meeneemt, dan is er sprake van uitvoer waarvoor een goedgekeurde en geldige vergunning vereist is. Bijgevolg moet voorafgaand aan deze uitvoer een vergunningsaanvraag worden ingediend. De laatste persoon binnen het douanegebied van de Unie die een beslissing neemt over de overdracht van de aan controle onderworpen technologie buiten de EU, moet een vergunning aanvragen. Het is aan de EU-lidstaten zelf om te beslissen wie deze vergunning kan aanvragen. Dit kan de gastonderzoeker van het derde land zijn, maar in veel gevallen heeft deze onderzoeker een vertegenwoordiger nodig die in het douanegebied van de Unie is gevestigd. Ongeacht wie de exporteur is, er is sprake van een schending op het gebied van uitvoercontrole wanneer deze aan controle onderworpen technologie het douanegebied van de Unie verlaat zonder een goedgekeurde en geldige vergunning.

Indien een publicatie aan controle onderworpen technologie bevat, moet dan een vergunning worden aangevraagd door de auteur, de universiteit of de wetenschappelijke uitgever?

Het belangrijkste punt is hier dat een natuurlijke of rechtspersoon een vergunning moet aanvragen en dus optreedt als exporteur. Wie dit is hangt af van het interne beleid of van de contractuele overeenkomst tussen de auteur van de publicatie en de wetenschappelijke uitgever. Indien de uitgever buiten de EU is gevestigd, dan moet de laatste persoon in de EU die beslist over de overdracht van aan controle onderworpen technologie buiten de EU, een vergunning aanvragen.

Kan een werknemer van een onderzoeksorganisatie die naar het buitenland reist voor een werkbezoek op afstand toegang krijgen tot aan controle onderworpen technologie of programmatuur die zich op een server van een in de EU gevestigde onderzoeksorganisatie bevindt?

Werknemers die aan controle onderworpen technologie of programmatuur raadplegen tijdens een werkbezoek in het buitenland, moeten doorgaans vóór hun reis een vergunning aanvragen. Sommige EU-lidstaten ⁽²⁵⁾ beschouwen het hierbij van doorslaggevend belang of andere personen (dan de werknemer(s)) in het buitenland toegang hebben tot de aan controle onderworpen technologie of programmatuur.

Wie moet een vergunning aanvragen in het geval van een onderzoeksconsortium met partners in meerdere EU-lidstaten en in derde landen?

De exporteur, en dus diegene die een vergunning moet aanvragen, is de persoon die de contractuele partner is van de ontvanger in het derde land en die de bevoegdheid heeft om na te gaan of de producten vanuit het douanegebied van de Unie worden verzonden of overgedragen (voor producten van bijlage I). Met andere woorden: het is mogelijk dat de consortiumspartner zelf of de consortiumleider een vergunning moet aanvragen alvorens de producten voor tweërlei gebruik te verzenden. Dit hangt af van de contractuele afspraken tussen de consortiumpartners en de consortiumleider.

AFDELING 3

Opzetten of evalueren van een intern nalevingsprogramma voor onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik

De opdracht van elk intern nalevingsprogramma (INP) is het systematisch aanpakken en beperken van een of meerdere soorten risico's om de naleving van de verplichtingen die bij wet zijn vastgesteld of die door een organisatie vrijwillig worden aangegaan te waarborgen.

In een onderzoeksomgeving is het instellen van maatregelen om te voldoen aan de wetten en voorschriften inzake uitvoercontrole een proces dat tijd en moeite kost.

In de volgende afdeling worden de belangrijkste elementen uiteengezet waarmee een onderzoeksorganisatie rekening moet houden bij het ontwerpen of evalueren van haar interne nalevingssysteem voor de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik.

⁽²⁵⁾ Zie aanhangsel 9 voor de contactgegevens van de bevoegde autoriteiten of neem contact op met de nalevingsfunctionaris in uw onderzoeksorganisatie om na te gaan wat de situatie in uw EU-lidstaat is.

3.1. Risicobeoordeling

Wanneer een onderzoeksorganisatie overweegt of en in welke mate zij te maken heeft met controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik, moet zij een eerste risicobeoordeling uitvoeren door de volgende parameters te onderzoeken: ⁽²⁶⁾

1. De onderwerpen die door haar activiteiten worden bestreken (bv. de disciplines en onderzoeksgebieden waar zij actief is). Zie aanhangsel 1 voor een overzicht van de onderzoeksgebieden waarvoor de kans groter is dat zij aan uitvoercontroles zullen worden onderworpen.
2. De aard en het toepassingsgebied van deze activiteiten (bv. veldonderzoek, online- en afstandsonderwijs en de omvang van internationale samenwerkingen en buitenlandse deelname in haar activiteiten).
3. De huidige status van institutionele beleidslijnen en gestandaardiseerde procedures (bv. soort organisatiestructuur, bestaande beperkende maatregelen voor veiligheidsrisico's en overheersende houding van het personeel).

Deze parameters moeten worden getoetst aan de wettelijke verplichtingen die in EU- en nationale wetten inzake uitvoercontrole zijn uiteengezet ⁽²⁷⁾. Aan het einde van deze eerste risicobeoordeling kan een onderzoeksorganisatie haar specifieke risicoprofiel inzake tweërlei gebruik bepalen. Dit helpt de organisatie zich bewust te worden van het gedeelte van haar onderzoeksactiviteiten dat onder het INP moet vallen (toepassingsgebied van haar interne systeem voor uitvoernaleving), en om het INP toe te spitsen op de specifieke omstandigheden van de organisatie (bv. structuur, institutionele procedures en beschikbare middelen).

De eerste risicobeoordeling is van belang voor het ontwerpen en invoeren van INP-maatregelen die doeltreffend en evenredig zijn, en afgestemd zijn op het specifieke profiel van de organisatie. Het verdient vaak de voorkeur om eerst de activiteiten/onderzoeksgebieden aan te pakken die onmiddellijke actie vereisen en de gebieden waarvan eenvoudig kan worden vastgesteld dat er producten voor tweërlei gebruik bij betrokken zijn. Daarna kan het INP worden uitgebreid tot andere risico's en krachtigere risicobeperkende procedures. Het integreren van interne nalevingsmaatregelen voor producten voor tweërlei gebruik in bestaande institutionele beleidslijnen en procedures is vaak cruciaal voor het ontwikkelen van efficiëntie en synergie.

Onderzoeksorganisaties moeten een dynamische juridische en onderzoeksomgeving voor ogen houden waarin risico's regelmatig moeten worden bepaald of opnieuw worden beoordeeld; de interne nalevingsmaatregelen hangen dus af van de evoluerende controlelijsten en de activiteiten die een onderzoeksorganisatie telkens onderneemt. Een grondigere evaluatie en beoordeling van materialen, apparatuur, programmatuur en technologie die bij een onderzoek betrokken zijn of worden geproduceerd, vindt namelijk plaats in het kader van "proces en procedures voor de screening van de uitvoer", zoals toegelicht in kernelement 4.

3.2. De kernelementen van een INP

Deze afdeling bouwt voort op Aanbeveling (EU) 2019/1318 van de Commissie van 30 juli 2019 inzake interne nalevingsprogramma's voor controles op de handel in producten voor tweërlei gebruik uit hoofde van Verordening (EG) nr. 428/2009.

Het bevat een aanpassing van de kernelementen van het INP om ze meer geschikt te maken voor gebruik in een onderzoekscontext. Deze aanpassing is gebaseerd op feedback van de onderzoeksgemeenschap en wordt uiteengezet volgens de onderstaande onderafdelingen:

1. Verbintenis van het hoger leidinggevend personeel wat betreft naleving
2. Organisatiestructuur, verantwoordelijkheden en middelen
3. Opleiding en bewustmaking
4. Proces en procedures voor de screening van de uitvoer
5. Prestatiebeoordeling, audits, verslaglegging en corrigerende maatregelen
6. Bijhouden van gegevens en documentatie
7. Fysieke beveiliging en beveiliging van informatie

In aanhangsel 4 is voor elk kernelement een controlelijst opgenomen ter ondersteuning van de ontwikkeling van een INP, of in een later stadium de herziening van een bestaand INP.

⁽²⁶⁾ C. Charatsis, "Interferences between non-proliferation and science: "exporting" dual-use know-how and technology in conformity with security imperatives", Publicatiebureau van de Europese Unie (Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek van de Europese Commissie en Universiteit de Liège), december 2017, blz. 153. Zie ook hoofdstuk 8 van dezelfde publicatie voor een voorbeeld van een eerste risicobeoordeling in een onderzoekssituatie.

⁽²⁷⁾ In afdeling 2 van deze richtsnoeren wordt een overzicht geboden van de uitvoercontroleverplichtingen op EU-niveau.

3.2.1. Verbintenis van het hoger leidinggevend personeel wat betreft naleving

Verbintenis en ondersteuning van het hoger leidinggevend personeel voor een INP is zowel vanuit symbolisch als praktisch oogpunt belangrijk. Een verbintenisverklaring van het hoogste leidinggevend orgaan/de hoogste leidinggevende functie van de organisatie tot naleving van de uitvoercontrolewetgeving kan het personeel bewuster maken, het belang dat aan dergelijke nalevingsmaatregelen wordt gehecht doen toenemen en leiden tot meer personele en technische middelen vanuit andere afdelingen van de organisatie.

Wat wordt verwacht van de onderzoeksorganisatie?

Net als in elke organisatie is de verbintenis van het hoger leidinggevend personeel erop gericht de legitimiteit van de nalevingsmaatregelen te vergroten en een bedrijfscultuur te scheppen of te versterken die bevorderlijk is voor de verplichtingen inzake de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik. In een onderzoeksomgeving is verbintenis van het hoger leidinggevend personeel essentieel om de invoering van een INP te stimuleren en actief te ondersteunen.

Aangezien onderzoeksorganisaties en in het bijzonder universiteiten vaak worden gekenmerkt door gedecentraliseerde organisatiestructuren, kan het nuttig zijn om te overwegen de verbintenis te uiten op het niveau van de afdeling, faculteit of richting (bv. de verschillende decanen van faculteiten/richtingen). Een dergelijke aanpak kan met name relevant zijn voor organisaties met slechts enkele afdelingen die potentieel met uitvoercontroles te maken kunnen krijgen.

Dit element krijgt vorm via een schriftelijke verklaring en ondersteuning van het hoger leidinggevend personeel, wat resulteert in voldoende organisatorische, personele en technische middelen voor het INP van de organisatie. In een dergelijke verbintenisverklaring wordt alle betrokken personeelsleden verzocht om de betreffende wet- en regelgeving van de EU en de lidstaten na te leven en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen wanneer zij aan controle onderworpen inputs gebruiken of onderzoeksresultaten produceren die gevoelig en mogelijk aan controle onderworpen zijn.

Wat zijn de verschillende stappen?

Stel een verbintenisverklaring op waarin wordt aangegeven dat alle (wetenschappelijke en administratieve) medewerkers alle EU- en nationale wet- en regelgeving inzake controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik moeten naleven door de beperkende maatregelen toe te passen waarin het beleid en de procedures van de organisatie voorzien. Verwijs naar de mogelijke gevolgen van incidenten van niet-naleving voor de organisatie en de betrokken personen.

Communiceer de verbintenisverklaring duidelijk en regelmatig aan alle potentieel betrokken personeelsleden (ook aan personeelsleden die geen rol spelen bij de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik) om bewustzijn te creëren en een cultuur van naleving van de wet- en regelgeving inzake de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik te bevorderen.

Overweeg alle beschikbare middelen te gebruiken (hetzij elektronisch, hetzij in gedrukte vorm) om bekendheid te geven aan de verklaring en de informatiebronnen over de interne nalevingsprocedures van de organisatie. ⁽²⁸⁾

3.2.2. Organisatiestructuur, verantwoordelijkheden en middelen

Aangezien elke onderzoeksorganisatie uniek is, is er niet slechts één manier om nalevingsprocedures te organiseren en de respectievelijke verantwoordelijkheden toe te wijzen. Als de organisatie echter beschikt over een welomschreven reeks procedures en verantwoordelijkheden voor de naleving van de uitvoervoorschriften, kan dat haar helpen haar nalevingsdoelstellingen te bereiken en haar beheersmodel in zijn geheel te verbeteren.

Wat wordt verwacht van de onderzoeksorganisatie?

In een onderzoekscontext moeten verschillende soorten verantwoordelijkheden in aanmerking worden genomen. Doorgaans worden die verantwoordelijkheden gedeeld door zowel administratieve als wetenschappelijke medewerkers.

⁽²⁸⁾ Onderzoeksorganisaties kunnen ook overwegen om de verklaring via openbare en interne websites, gedragscodes en personeelsstatuten te verspreiden om personeelsleden in te lichten over het belang van de handelscontroles en de kosten van niet-naleving voor de onderzoeksgemeenschap en de universiteit.

De eerste soort verantwoordelijkheid heeft betrekking op de algemene verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van het nalevingsbeleid van de organisatie en ligt bij de leidinggevendenden van de organisatie. Deze verantwoordelijkheid kan inhouden dat vergunningsaanvragen worden goedgekeurd, dat erop wordt toegezien dat voldoende middelen worden toegewezen voor naleving en dat de bestaande maatregelen voor naleving regelmatig worden geëvalueerd en bijgewerkt. In sommige lidstaten moet deze functie worden uitgeoefend door een lid van het hoger leidinggevend personeel.

De tweede soort verantwoordelijkheid vereist dat er een uitvoernalevingsfunctie wordt ingesteld die verantwoordelijk is voor het ontwikkelen en/of uitvoeren van de nalevingsmaatregelen van de organisatie. Deze taak of functie kan het volgende omvatten: reageren op vragen over uitvoercontroles, beslissen of een vergunningsaanvraag relevant is en welke beperkende maatregelen noodzakelijk zijn voor een bepaalde activiteit. De uitvoercontrolefunctie kan medewerkers ook helpen om inzicht te krijgen in de vergunningsvoorwaarden, zorgvuldigheidscontroles (due diligence-controles) toe te passen en passende gegevens bij te houden.

Deze verantwoordelijkheid wordt gewoonlijk opgenomen door een afdeling die ervaring heeft met de naleving van wettelijk verplichtingen en met het onderhouden van contact met de personeelsleden van de organisatie en met externe medewerkers. ⁽²⁹⁾ Ten minste één persoon binnen de organisatie moet belast zijn met uitvoernaleving. Indien mogelijk moet de uitvoercontrolefunctie vrij zijn van belangenconflicten. Bovendien moet deze rechtstreeks toegang hebben tot en verslag uitbrengen aan de bedrijfsleiding.

Daarnaast kan het nodig zijn in verschillende afdelingen van de organisatie contactpunten aan te wijzen die bewustzijn kunnen creëren, de administratieve en wetenschappelijke medewerkers kunnen begeleiden wanneer zich een relevante kwestie voordoet en in voorkomend geval vragen en verzoeken naar de uitvoercontrolefunctie doorverwijzen.

De derde soort verantwoordelijkheid betreft de implementatie van praktische stappen die door de wetenschappelijke medewerkers moeten worden gevolgd om voor overeenstemming met de nalevingsvereisten van de organisatie te zorgen. Deze functie omvat taken zoals het identificeren van projecten waarvoor eventueel een vergunning vereist is, het toepassen van controles op eindgebruik/eindgebruikers en het ondernemen van de voorgeschreven beperkende maatregelen en goedkeuringen bij het uitvoeren van onderzoeksactiviteiten. Alle betrokken personeelsleden moeten weliswaar de nalevingsprocedures van de organisatie volgen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden, maar de verantwoordelijkheid voor het identificeren van gevoelige projecten en het toepassen van de vereiste controles ligt doorgaans bij de projectleider. Vaak is dit de persoon die voor de financiering zorgt en het project coördineert binnen een organisatie, in sommige onderzoekscontexten ook wel “hoofdonderzoeker” genoemd.

Administratieve medewerkers (bv. van de aankoop- en juridische afdelingen) kunnen toezien op bepaalde nalevingstaken zoals voorzien in het nalevingsbeleid. Die medewerkers kunnen deel uitmaken van de uitvoernalevingsfunctie of er slechts nauw mee samenwerken.

Administratieve medewerkers kunnen wellicht zaken aan het licht brengen die aan de aandacht van de onderzoeksmedewerkers zijn ontsnapt. Op die manier kan opgeleid administratief personeel ook optreden als “gatekeepers” wanneer andere waarborgen niet voldoen. ⁽³⁰⁾

In aanhangsel 6 worden twee voorbeelden gegeven van mogelijke organisatiestructuren voor naleving in onderzoekssituaties.

Wat zijn de verschillende stappen?

Bepaal welke delen van uw organisatie relevant zijn voor de naleving van uitvoercontroles. Identificeer en benoem de persoon of personen die de algemene verantwoordelijkheid dragen en wijs op zijn minst één persoon toe aan de uitvoernalevingsfunctie. Afhankelijk van de behoeften van de organisatie kan het zijn dat deze persoon slechts in deeltijd taken in verband met de controle op de uitvoer van producten voor tweerlei gebruik moet verrichten.

⁽²⁹⁾ Afhankelijk van de structuur van een organisatie zal de ervaring met dergelijke taken hoogstwaarschijnlijk te vinden zijn in het “nalevingsbureau”, de “juridische afdeling”, het “onderzoeksbureau”, de “veiligheidsafdeling” of het “bureau voor technologieoverdracht”. De gebruikte specifieke termen zijn suggesties van namen die vaak door verschillende onderzoeksorganisaties worden gebruikt. De lijst met voorbeelden van afdelingen is niet limitatief.

⁽³⁰⁾ Zo kan opgeleid administratief personeel bij de verwerking van contracten en overeenkomsten contractuele vereisten opsporen die mogelijk problemen met de uitvoercontrole opleveren (bv. beperkingen op de toegang tot onderzoeksresultaten), zinspelen op gevoelige onderwerpen van toegepast onderzoek en/of vermoedens doen rijzen met betrekking tot betrokken eindgebruik/eindgebruikers en bestemmingen/nationaliteiten. Evenzo kan de administratie bij de uitvoering van projecten en onderzoeksactiviteiten tegenstrijdigheden met betrekking tot uitvoervergunningsvoorwaarden of andere INP-vereisten tegenkomen en melden aan de uitvoercontrolefunctie.

Neem alle verschillende soorten functies in verband met verantwoordelijkheid en naleving in aanmerking. Definieer duidelijke processen en verantwoordelijkheden voor zowel administratieve als wetenschappelijke medewerkers. Begin met de afdelingen die onderzoek verrichten op een kritiek gebied en breid dit uit tot andere minder gevoelige afdelingen naarmate uw nalevingssysteem evolueert. Vergeet niet om, waar mogelijk, de delegatie van bevoegdheden (bv. bij ziekte of vakantie) en back-upfuncties vast te leggen.

Zorg ervoor dat de nodige middelen worden uitgetrokken voor het INP en houd rekening met de vereiste kennis en vaardigheden, zowel op juridisch als technisch gebied. Schriftelijke functiebeschrijvingen worden aanbevolen.

Wees bereid de deskundigheid en ervaring die reeds in verschillende delen van de organisatie beschikbaar is, ten volle te benutten. Overleg met collega's van verschillende afdelingen (bv. de aankoop-, veiligheids- en juridische afdelingen) over de manier waarop beschikbare beleidsmaatregelen en procedures kunnen inspelen op nalevingsvereisten. Overweeg om - samen met uw IT-ondersteuning - online hulpmiddelen en procedures op te zetten om de uitvoering van interne nalevingsmaatregelen te vergemakkelijken.

Codificeer het beleid en de procedures van de organisatie inzake de naleving van de uitvoervoorschriften en -procedures, met inbegrip van de belangrijkste verantwoordelijkheidsketen, in handboeken/handleidingen en stel ze online of op papier ter beschikking van de organisatie. Probeer taal te gebruiken die zo nauwkeurig en duidelijk mogelijk is. Overweeg voorbeelden en praktijksituaties op te nemen, zoals die welke in deze richtsnoeren of in nationale bronnen worden aangeboden.

Zorg ervoor dat de wetenschappelijke en administratieve medewerkers weten welke procedure ze moeten volgen en wie het contactpunt is wanneer zich een uitvoercontrolekwestie voordoet.

3.2.3. Opleiding en bewustmaking

Opleiding en bewustmaking is een belangrijk onderdeel van elk INP en moet worden afgestemd op de specifieke situatie van een onderzoeksorganisatie. Bewustmaking wordt beschouwd als de eerste stap om zowel wetenschappelijke als administratieve medewerkers in staat te stellen de veiligheidsrisico's te begrijpen en hun verantwoordelijkheden in het kader van de uitvoercontrolewetgeving en het INP van de organisatie te vervullen. Opleiding omvat specifieke cursussen afgestemd op de functies en personeelsleden in de organisatie die te maken hebben met uitvoercontroles.

Wat wordt verwacht van de onderzoeksorganisatie?

Onderzoeksorganisaties nadenken over bewustmakings- en opleidingsinitiatieven overwegen op verschillende niveaus, met verschillende middelen en uiteenlopende doelstellingen.

Ten eerste is een algemene inleiding omtrent kwesties in verband met uitvoercontrole voor alle potentieel betrokken onderzoeksmedewerkers en studenten van belang voor de bewustmaking en de bevordering van een cultuur van verantwoordelijkheid in de hele organisatie. Dit kan worden verwezenlijkt door verwijzingen naar uitvoercontroledoelstellingen en aanverwante interne maatregelen te integreren in gedragscodes, webpagina's over ethiek en onderzoeksintegriteit en door regelmatig algemene cursussen te geven over veiligheid en beveiliging. ⁽³¹⁾

Ten tweede moeten algemene opleidings- en bewustmakingsactiviteiten worden ontwikkeld voor wetenschappelijke medewerkers van de afdelingen van de organisatie die bij de eerste risicobeoordeling en de daaropvolgende herbeoordeling als relevant voor de uitvoercontroles zijn aangemerkt. Het doel van deze opleidingen is het personeel vertrouwd te maken met uitvoercontrolevereisten en ervoor te zorgen dat zij de nodige maatregelen kunnen nemen wanneer er zich een probleem of een punt van zorg voordoet bij het ontwerpen, plannen en uitvoeren van hun onderzoek.

Ten derde moet er een gerichte opleiding komen voor administratief personeel dat betrokken is bij de uitvoering van de verschillende interne controleprocedures, zoals procedures in verband met beveiliging, aanbestedingen, technologieoverdracht, contracten en onderzoekssamenwerkingen. Evenzo moet er een gespecialiseerde opleiding worden georganiseerd voor onderzoekspersoneel dat regelmatig te maken krijgt met de uitvoering van uitvoercontroles omdat het betrokken is bij gevoelige projecten die bijzondere aandacht en controlemaatregelen vereisen.

⁽³¹⁾ Een onderzoeksorganisatie, en in het bijzonder een universiteit, zou verdere initiatieven kunnen nemen om een deel over bewustmaking over non-proliferatie en uitvoercontrole op te nemen in de curricula van de meest gevoelige disciplines.

Een onderzoeksorganisatie kan allerlei soorten onderzoek verrichten, en controlelijsten voor de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik hebben betrekking op een breed spectrum van producten en technologieën. Dit houdt in dat moet worden nagedacht over de ontwikkeling van opleidingsmateriaal en -benaderingen die zijn toegesneden op doelgroepen van verschillende afdelingen, vakgebieden en achtergronden.

Gezien het dynamische karakter van de uitvoercontrolewetten en de ontwikkelingen op dit gebied, moeten opleidingen jaarlijks plaatsvinden, terwijl het personeel dat de hoofdverantwoordelijkheid heeft voor de werking van het INP de beschikbare instrumenten en het beschikbare informatiemateriaal regelmatig moeten bijwerken.

Informeer bij uw nationale autoriteit of er aanvullende hulpmiddelen beschikbaar zijn, zoals abonnementen op informatiesessies en nieuwsbrieven, nationale richtsnoeren en opleidingen.

Wat zijn de verschillende stappen?

Zorg voor verplichte, periodieke opleiding voor alle personeelsleden die mogelijk betrokken zijn bij aan uitvoercontrole onderworpen uitvoeractiviteiten van producten voor tweërlei gebruik om het bewustzijn over uitvoercontrolekwesties te vergroten en in de hele organisatie een cultuur van verantwoordelijkheid tot stand te brengen.

Gebruik waar mogelijk bestaande opleidingsinitiatieven zoals introductiecursussen voor nieuw aangeworven personeel om verwijzingen op te nemen naar maatregelen en voorschriften inzake uitvoernaleving. Volg dezelfde aanpak met reeds in gebruik zijnde personeelsstatuten en didactisch materiaal.

Zorg er via bewustmakingsinstrumenten (bv. beslisbomen, intranetwebpagina's, voorlichtings- en erkenningsnoten in procedures die relevant zijn voor uitvoercontrole) voor dat alle betrokken personeelsleden op de hoogte zijn van alle interne beleidslijnen en maatregelen inzake uitvoercontroles. Maak gebruik van materiaal met informatie over desbetreffende EU-wetten voor controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik en controlelijsten en beperkende maatregelen, evenals nationale maatregelen en embargo's. Overweeg gebruiksvriendelijke hulpmiddelen (intern ontwikkeld of door externe bronnen geleverd) ter beschikking te stellen van alle betrokken personeelsleden om gemakkelijk door deze juridische documenten en de bijwerkingen ervan te kunnen navigeren. Overweeg indien mogelijk opleidingen op maat voor zowel administratieve als wetenschappelijke medewerkers.

Overweeg in voorkomend geval gebruik te maken van de mogelijkheden om een nationale of EU-opleiding te volgen op het gebied van controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik.

Integreer lessen getrokken uit prestatiebeoordelingen, audits, rapportage en corrigerende maatregelen voor zover mogelijk in uw opleidingen of bewustmakingsprogramma's over uitvoer. Daarentegen dient u nota te nemen van alle bevindingen die erop wijzen dat de bestaande nalevingsmaatregelen onvoldoende functioneren.

3.2.4. *Proces en procedures voor de screening van de uitvoer*

Dit onderdeel bevat interne maatregelen die de organisatie moet nemen om ervoor te zorgen dat geen "uitvoer" plaatsvindt zonder de vereiste vergunningen of in strijd met een desbetreffende uitvoerbeperking of -verbod.

Bij het proces voor de screening van de uitvoer wordt relevante informatie verzameld en geanalyseerd over de volgende aspecten: productindeling, risicobeoordeling van de activiteit, bepaling en aanvraag van de vergunning en de fase na de vergunningverlening. Bij het volgen van de onderstaande stappen moet een onderzoeksorganisatie een proces voor de screening van de uitvoer ontwikkelen en toepassen met inachtneming van de verschillende soorten activiteiten, bestaande institutionele beleidslijnen en -procedures en de specifieke uitdagingen in verband met het risicoprofiel van de organisatie.

Wat wordt verwacht van de onderzoeksorganisatie?

Het proces voor de screening van de uitvoer staat centraal bij de interne nalevingsmaatregelen van de organisatie. De uitvoering van dit onderdeel moet worden gedeeld door het administratief en wetenschappelijk personeel, aangezien hun nalevingsfuncties een wederzijds versterkende invloed hebben op het functioneren van een INP. Het doel is om screeningprocedures op te zetten om de verschillende stappen voor het naleven van de uitvoercontrolewetgeving en het interne controlebeleid van de organisatie te verduidelijken. Afhankelijk van het toepassingsgebied en de gevoeligheid van het verrichte onderzoek kan het screeningproces inzake controle op de uitvoer relevant zijn voor verschillende activiteiten:

— uitvoeren van producten (via materiële overbrengingsmiddelen);

- sluiten van overeenkomsten (hoofdzakelijk met internationale partners) ⁽³²⁾;
- octrooieren/licentiëren van onderzoeksresultaten;
- publiceren (bv. artikelen, conferentiemateriaal, programmatuur);
- elektronische overdracht (met inbegrip van het online beschikbaar stellen van producten);
- personeel aanwerven en gasten ontvangen (voornamelijk in verband met sancties);
- reizen naar het buitenland.

Een onderzoeksorganisatie kan overwegen haar institutionele beleidslijnen en -procedures betreffende alle bovengenoemde activiteiten aan te passen door er controles en verificaties van de uitvoer in op te nemen. Doorgaans beschikken niet-universitaire onderzoeksinstellingen over gecentraliseerde procedures, die kunnen worden aangepast om dergelijke procedures voor screening en beperking mogelijk te maken. Universiteiten kunnen ervoor kiezen dezelfde aanpak te volgen, aangepast aan hun behoeften.

In een onderzoeksorganisatie, en in het bijzonder in een universiteit, kunnen aan uitvoercontrole onderworpen uitvoeractiviteiten plaatsvinden in het kader van zowel formele samenwerkingsverbanden met externe partners als informele uitwisselingen. In het laatste geval vinden de uitwisselingen gewoonlijk plaats op het niveau van individuele onderzoekers. Daarom moet bij het proces voor de screening van de uitvoer op beide mogelijkheden worden ingegaan en moeten er screeningprocedures en -controles worden ingevoerd om na te gaan of een specifieke onderzoeksactiviteit de "uitvoer" van een aan controle onderworpen product inhoudt.

Individuele onderzoekers moeten bij het uitvoeren van hun onderzoek problemen in verband met uitvoercontrole kunnen identificeren en rapporteren. Dit kan worden verwezenlijkt door middel van algemene instrumenten, zoals beslisbomen, die de onderzoekers begeleiden bij de verschillende stappen die moeten worden genomen om mogelijke problemen in verband met uitvoercontrole te identificeren ⁽³³⁾. Bovendien kunnen gerichte procedures en controles worden opgenomen in de institutionele processen die de genoemde activiteiten toestaan. Zo kan een onderzoeksorganisatie in haar onlinesysteem voor het goedkeuren van buitenlandse reizen een informatienoot opnemen en onderzoekers verplichten om vóór het indienen van een aanvraag een controle op de uitvoer uit te voeren. ⁽³⁴⁾

Verder moeten de procedures voor de screening van uitvoer worden opgenomen in de planningsfase van een onderzoeksproject, en voordat een formele overeenkomst wordt gesloten met andere partnerorganisaties. Reeds in deze fase kunnen de bepaling van de doelstellingen van het project en de financieringsbron gevolgen hebben vanuit het oogpunt van uitvoercontrole.

Een probleem in verband met de uitvoercontrole kan in verschillende fasen van het project optreden. In sommige gevallen wordt een uitvoercontrolevergunning pas in de allerlaatste fase van een onderzoeksproject relevant, wanneer de onderzoeksorganisatie/onderzoeker ervoor kiest aan uitvoercontrole onderworpen resultaten te delen met derden, bijvoorbeeld via een licentieovereenkomst. Dit wijst op het belang van de invoering van uitvoercontroleverificaties in verschillende institutionele procedures.

In andere situaties - vooral bij samenwerkingen met internationale partners - kan een onderzoek de bekendmaking van gevoelige technologieën en de verzending van aan uitvoercontrole onderworpen resultaten met zich meebrengen in verschillende fasen van het project. Bijgevolg is het voor als gevoelig aangemerkte projecten aangewezen om tijdens de hele duur van het project controles op de uitvoer en risicobeperkende maatregelen toe te voegen. Het is belangrijk dat dit wordt verduidelijkt in de overeenkomst die met andere organisaties wordt ondertekend.

In alle bovengenoemde gevallen, moet bij de op te zetten procedures voor de screening van uitvoer met de volgende aspecten rekening worden gehouden:

- Productindeling, met inbegrip van programmatuur en technologie;
- Risicobeoordeling van de activiteit
 - Controles inzake bestemmingen en entiteiten die aan een embargo of aan sancties zijn onderworpen of die gevoelig zijn; ⁽³⁵⁾

⁽³²⁾ Hieronder vallen overeenkomsten met betrekking tot financiering en samenwerking op grond van overeenkomsten, memoranda van overeenstemming enz.

⁽³³⁾ Een dergelijk instrument kan online worden geplaatst, op de interne website van de organisatie, bijvoorbeeld in de afdeling over onderzoeksintegriteit of naleving van regelgeving inzake veiligheid en beveiliging. Het kan ook nuttig zijn voor de bewustmaking.

⁽³⁴⁾ Er wordt erkend dat niet alle onderzoeksorganisaties over een institutioneel beleid beschikken om toestemming te verlenen voor alle activiteiten die mogelijk een risico voor de uitvoercontrole inhouden. Bovendien worden informele uitwisselingen en samenwerkingsverbanden doorgaans niet goedgekeurd door middel van een institutioneel mechanisme.

⁽³⁵⁾ Voor gevoelige bestemmingen en entiteiten geldt geen embargo of sanctie, maar de verzending of overdracht van (bepaalde) producten voor tweërlei gebruik daarheen kan in individuele gevallen kritiek zijn, bijvoorbeeld wegens bezorgdheid over proliferatie of mensenrechten. De regeringen van de lidstaten kunnen op dit punt hun eigen aanpak volgen. Neem bij twijfel contact op met uw bevoegde autoriteit.

- Screening in verband met het aangegeven eindgebruik en de betrokken partijen;
- Screening in verband met omleidingsrisico;
- Vangnetcontroles voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik;

Indien het resultaat van de productindeling en de risicobeoordeling van de activiteit tot de conclusie leidt dat het om een aan controle onderworpen activiteit gaat, dan moeten verdere aspecten worden aangepakt zoals hieronder aangegeven:

- Bepaling van welke licentie (vergunning) nodig is (bv. voor uitvoer, tussenhandel, doorvoer en overbrenging), evenals de aanvraag voor die licentie, en ⁽³⁶⁾
- De fase na de vergunningverlening, met inbegrip van controle op de verzending en naleving van de vergunningsvoorwaarden

In een beperkt aantal gevallen kan worden bepaald dat de organisatie of de individuele onderzoeker van een bepaald activiteit moet afzien of dat een project of een verbintenis met een samenwerkende organisatie niet kan plaatsvinden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een betrokkene voorkomt op een lijst waarvoor beperkingen gelden in het kader van sancties of wanneer de organisatie het risico groot acht dat onderzoeksresultaten in een derde land voor malafide doelstellingen worden gebruikt. Evenzo is het mogelijk dat de bevoegde autoriteit een aanvraag voor een uitvoervergunning weigert (d.w.z. verwerpt) in overeenstemming met de toepasselijke uitvoercontrolewetgeving, bv. als bij de beoordeling ervan een risico op proliferatie wordt vastgesteld.

In geval van twijfel of een verdenking tijdens het proces voor de screening van de uitvoer, in het bijzonder met betrekking tot de resultaten van het opgegeven eindgebruik en de betrokken partijen of bij het screenen van het risico op omleiding, dient u contact op te nemen met de bevoegde autoriteit in de EU-lidstaat waarin uw onderneming is gevestigd.

Wat zijn de verschillende stappen?

Zet procedures voor de screening van de uitvoer op waarmee uw organisatie een risicobeoordeling kan uitvoeren die alle verschillende, potentieel gevoelige activiteiten en risicobronnen bestrijkt. Met deze procedures kunnen individuele onderzoekers, studenten, projectleiders en administratieve medewerkers bijdragen aan de beoordeling van de risico's inzake uitvoercontrole met betrekking tot de activiteiten van de organisatie.

Pas waar mogelijk uw institutionele beleidslijnen en -procedures aan om uitvoercontroles mogelijk te maken voor potentieel gevoelige activiteiten (vershippen, contracten sluiten, publiceren, online delen enz.) en maak beperkende maatregelen mogelijk voor als gevoelig aangemerkte projecten.

Overweeg het gebruik van algemene risicobeoordelingsinstrumenten (bv. stroomschema's) ⁽³⁷⁾, en van dataminingstechnologie ⁽³⁸⁾ en andere programmatuur om producten, projecten en aanverwante activiteiten te toetsen aan de uitvoercontrolelijsten en aan lijsten van entiteiten en bestemmingen waarvoor beperkingen gelden.

Productindeling

Het doel van dit aspect van de screeningprocedure is inzicht te verwerven in het feit of een product dat in het kader van een onderzoek is gebruikt of geproduceerd binnen het toepassingsgebied van de controlelijst(en) valt of dat een onderzoeksproject te maken zal krijgen met aan controle onderworpen producten.

⁽³⁶⁾ Afdeling 2.3.7 bevat een lijst van de verschillende soorten vergunningen die voor een specifieke activiteit van toepassing kunnen zijn. Afhankelijk van de bestemmingen en de producten in verband met de aan controle onderworpen activiteit, kan een onderzoeksorganisatie gebruikmaken van vereenvoudigde vergunningsprocedures, zoals voorzien in EUGEA's.

⁽³⁷⁾ In aanhangsel 5 wordt een voorbeeld gegeven van een stroomdiagram van vergunningsvereisten voor uitvoer en overbrenging binnen de EU van producten voor tweërlei gebruik. Organisaties kunnen overwegen om intern andere stroomschema's en online-instrumenten te ontwikkelen die het best aan hun behoeften beantwoorden.

⁽³⁸⁾ De Europese Commissie heeft een instrument voor textmining ontwikkeld dat onderzoeksorganisaties kan helpen om hun wetenschappelijke productie uit het verleden te beoordelen teneinde reeds geproduceerde en gepubliceerde artikelen, octrooiën of door de EU gefinancierde projectresultaten te identificeren die mogelijk een inhoud voor tweërlei gebruik kunnen hebben gehad. Op die manier kunnen onderzoeksorganisaties hun interne bewustmakingsactiviteiten beter afstemmen en hun nalevingsmaatregelen versterken. Zie het platform "TIM Dual-Use" voor meer informatie: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/text-mining/tim-dual-use_en

Dit gebeurt door de technische kenmerken van een product te vergelijken met de EU- en nationale controlelijsten voor tweërlei gebruik. Vermeld, indien van toepassing, of het product voorwerp is van beperkende maatregelen (sancties en embargo's) die zijn opgelegd door de EU of de EU-lidstaat waarin uw organisatie is gevestigd. ⁽³⁹⁾

Merk op dat programmatuur en technologie die aan de controlespecificaties voldoen, vrijgesteld kunnen worden als de vrijstellingen “fundamenteel wetenschappelijk onderzoek” en “voor iedereen beschikbaar” gelden van toepassing zijn (zie afdeling 2.3.5).

Probeer te bepalen of een beoogd project gebruik zal maken van aan controle onderworpen producten en ga na of de bijdragen ervan voldoen aan de in de controlelijst genoemde drempelwaarden. Zorg voor controles op de uitvoer voor projecten die als risicovol zijn aangemerkt, gedurende de hele levenscyclus van het project.

Besteed bijzondere aandacht aan de indeling van onderdelen en reserveonderdelen van producten voor tweërlei gebruik, en aan de indeling van programmatuur en technologie voor tweërlei gebruik die per e-mail kan worden overgebracht of beschikbaar worden gesteld via een “cloud”-dienst in het buitenland.

Overweeg bij wijze van voorzorgsmaatregel na te gaan of er in de laboratoria en archieven van de organisatie producten voor tweërlei gebruik bestaan die onder het toepassingsgebied van de controlelijsten vallen. De aanwezigheid ervan kan wijzen op gevoeligheden met betrekking tot uitvoercontrole. Onderzoek de mogelijkheid om in uw inventaris te registreren of een product (nieuw, gebruikt of reserve) relevant is met betrekking tot tweërlei gebruik en derhalve een bijzondere behandeling vereist in geval van uitvoer.

Overleg met de projectleiders en beschikbare deskundigen om informatie te verzamelen over het mogelijke misbruik van uw producten voor tweërlei gebruik in het kader van conventionele militaire wapens of MVW.

Het is een goede praktijk om bij de samenwerking met ondernemingen of andere onderzoeksorganisaties bijkomende informatie te vragen over de technische parameters en de controlestatus en de indeling van materialen, onderdelen en subsystemen die door uw organisatie zullen worden gebruikt.

Vermeld, zoals vereist in artikel 11, lid 9, van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik met betrekking tot overbrengingen binnen de EU, in de desbetreffende documenten (overeenkomst, orderbevestiging, factuur of vrachtbrief) dat de transactie betrekking heeft op in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik, die bij uitvoer uit de EU aan controles onderworpen zijn.

Risicobeoordeling van de activiteit

Bij het proces voor de screening van de uitvoer wordt ook rekening gehouden met de partners die bij een gevoelig onderzoeksproject zijn betrokken en al de verschillende ontvangers van aan controle onderworpen onderzoeksresultaten, evenals het risico dat deze ontvangers die resultaten voor onwettige doeleinden zullen aanwenden. De lijst van de “rode vlag”-vragen in aanhangsel 3 bij deze richtsnoeren is nuttig om de verschillende risico's van een activiteit te beoordelen.

Controles inzake aan een embargo of sancties onderworpen of gevoelige bestemmingen en entiteiten

Zorg ervoor dat geen van de bij een project of gevoelige activiteit betrokken partijen onderworpen is aan beperkende maatregelen (sancties en embargo's) door de geconsolideerde EU-sanctielijst ⁽⁴⁰⁾ of de nationale lijst te raadplegen, indien beschikbaar.

Screening in verband met het aangegeven eindgebruik en de betrokken partijen

Leer uw partner(s) kennen en ga na hoe zij uw onderzoek met producten voor tweërlei gebruik willen gebruiken.

Wees u bewust van het bestaan van onderzoeksorganisaties die als dekmantel dienen voor militair onderzoek of sterke banden hebben met staatsbedrijven.

⁽³⁹⁾ De kaart met EU-sancties is een nuttig instrument dat een onderzoeksorganisatie kan helpen om vast te stellen welke EU-beperkingen van toepassing zijn: <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>

⁽⁴⁰⁾ De geconsolideerde EU-sanctielijst is beschikbaar via de volgende link: https://eeas.europa.eu/topics/sanctions-policy/8442/consolidated-list-of-sanctions_en Zie ook de bovenstaande voetnoot over de kaart met EU-sancties.

Vraag om een verklaring betreffende het eindgebruik als de activiteit betrekking heeft op in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik of als er bezorgdheid is over het eindgebruik of de eindgebruiker in het geval van niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik. ⁽⁴¹⁾ Raadpleeg de door uw bevoegde autoriteit verstrekte informatie over de nationale regels en voorschriften betreffende verklaringen betreffende het eindgebruik. ⁽⁴²⁾ Houd er rekening mee dat er ook voor het delen van aan controle onderworpen programmatuur en technologie om een verklaring betreffende het eindgebruik kan worden verzocht.

Wees waakzaam voor indicatoren van een risico van omleiding en tekenen van verdachte verzoeken of orders.

Screening in verband met omleidingsrisico

Wees alert op indicatoren voor omleidingsrisico en op signalen van verdachte verzoeken om samenwerking. Er kunnen aanwijzingen zijn dat een partner producten voor tweërlei gebruik die door uw organisatie worden gedeeld of geleverd, zal gebruiken in het kader van ongeoorloofd militair onderzoek of met betrekking tot MVW en hun overbrengingsmiddelen of andere onwettige doeleinden.

Houd er rekening mee dat ook voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik een uitvoervergunning vereist kan zijn, indien de screening van het vermelde eindgebruik en de betrokken partijen of van het omleidingsrisico aanleiding geeft tot bezorgdheid in de zin van de "catch-all"-bepalingen in artikel 4 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik. Gewoonlijk betreft deze situatie producten met technische parameters die dicht bij die van aan controle onderworpen producten liggen.

Vangnetcontroles voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik

Bij het screeningproces voor de uitvoer moet worden nagegaan of een niet in de lijst opgenomen product voor tweërlei gebruik kan worden gebruikt in verband met gevoelig eindgebruik als gespecificeerd in artikel 4 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik. Indien de onderzoeker of de onderzoeksorganisatie op de hoogte is of vermoedt dat een activiteit of project een dergelijk risico inhoudt, moet hij/zij afzien van verdere betrokkenheid bij dit onderzoek en onmiddellijk de bevoegde autoriteiten op de hoogte brengen, die zullen besluiten of een vergunningsaanvraag nodig is. Zie afdeling 2.3.8 voor meer informatie over de toepassing van vangnetcontroles.

Vaststelling en aanvragen van vergunningen, waaronder voor aan controle onderworpen activiteiten op het gebied van tussenhandel, overbrenging en doorvoer

Het resultaat van de productindeling en de risicobeoordeling van de activiteit kan zijn dat een vergunningsplicht relevant is.

Verzamel en verspreid informatie over de verschillende soorten vergunningen (waaronder individuele, globale en algemene vergunningen) en aan controle onderworpen activiteiten (uitvoer, tussenhandel, overbrenging en doorvoer) en over de procedures voor het aanvragen van vergunningen in verband met de toepasselijke controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik op EU- en op nationaal niveau. Houd rekening met de nationale maatregelen voor controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik voor andere activiteiten, zoals technische bijstand. Zie afdeling 2 voor meer informatie over mogelijke vergunningsverplichtingen.

Overweeg het gebruik van vereenvoudigde vergunningsprocedures (algemene vergunningen) voor bestemmingen die in de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik of in nationale maatregelen worden genoemd.

Zorg ervoor dat alle betrokken personeelsleden op de hoogte zijn van de verschillende soorten vergunningen en de procedures die intern en voor indiening bij de autoriteit moeten worden gevolgd (wie kan een aanvraag indienen en welke stappen moeten worden gevolgd).

⁽⁴¹⁾ Indien uw partner niet bekend is met het verzoek om een verklaring betreffende het eindgebruik, overweeg dan een begeleidende brief van één bladzijde op te stellen waarin de essentie van de controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik wordt toegelicht en waarin wordt aangegeven dat het gevraagde document de aanvraag voor een vergunning bespoedigt, of zelfs noodzakelijk kan zijn voor het verkrijgen van een vergunning.

⁽⁴²⁾ In artikel 12, lid 4, van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik is bepaald dat aan de toekenning van een vergunning de verplichting wordt verbonden een verklaring betreffende het eindgebruik af te geven. Ga daarom na of de bevoegde uitvoercontroleautoriteit (1) een correct ingevulde en ondertekende verklaring betreffende het eindgebruik vereist voor een of meer vergunningen; en (2) of de verklaring betreffende het eindgebruik voorzien moet zijn van het briefhoofd van de eindgebruiker/ontvanger in het land van eindbestemming. Ook wanneer er geen nationale verplichting tot indiening van een correct ingevulde en ondertekende verklaring betreffende het eindgebruik bestaat, is een verklaring inzake eindgebruik een nuttig middel om de betrouwbaarheid van de eindgebruiker/ontvanger te controleren en kan de informatie worden gebruikt om te bepalen of een vergunning vereist is voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik, indien er sprake is van bezorgdheid over het genoemde eindgebruik in de zin van de "catch-all"-bepalingen in artikel 4 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik.

Na de vergunningverlening, met inbegrip van controle op verzending en naleving van vergunningsvoorwaarden

Vóór de eigenlijke verzending of overdracht van een aan controle onderworpen product dient een laatste controle plaats te vinden om na te gaan of alle stappen in verband met de naleving van de voorschriften zijn genomen. Dit is een goed moment om nogmaals na te gaan of producten correct zijn ingedeeld, als rode vlaggen zijn gecontroleerd, of de screening van entiteiten is gebeurd en of er een geldige vergunning voor de verzending is. Houd er rekening mee dat er in de tussentijd een wijziging in de desbetreffende wetgeving kan hebben plaatsgevonden. Bijvoorbeeld: het product is nu opgenomen in de lijst van producten voor tweeterlei gebruik of tegen de eindgebruiker is een sanctie ingesteld.

Draag er zorg voor dat de voorwaarden van de vergunning worden nageleefd (met inbegrip van verslaglegging). Houd er rekening mee dat een vergunning de overdracht van technologie en programmatuur kan beperken tot slechts een aantal ontvangers en ga na hoe de partners die bij een gevoelig onderzoek betrokken zijn dergelijke voorschriften in acht nemen.

Let erop dat eventuele wijzigingen van de gegevens van een organisatie (zoals naam, adres en rechtsvorm), de gegevens van de eindgebruiker en/of de tussenpersonen en de details van de toegestane producten van invloed kunnen zijn op de geldigheid van uw vergunning.

3.2.5. Prestatiebeoordeling, audits, verslaglegging en corrigerende maatregelen

Elk beheersysteem moet periodiek worden herzien om omissies en operationele tekortkomingen te identificeren en om de beleidsmaatregelen en procedures aan te passen op basis van nieuwe informatie, wettelijke voorschriften en nieuw vastgestelde beste praktijken.

Een goed functionerend INP heeft duidelijke rapportageprocedures inzake kennisgeving en escalatieacties van personeelsleden bij een vermoed of bekend geval van niet-naleving. Als onderdeel van een degelijke nalevingscultuur moeten wetenschappelijke en administratieve personeelsleden vertrouwen hebben en gerustgesteld worden wanneer zij te goeder trouw vragen stellen of bezorgdheden rapporteren over naleving.

Prestatiebeoordelingen, audits en rapportageprocedures zijn bedoeld om inconsistenties op te sporen, om routines te verduidelijken en te herzien als ze (dreigen te) leiden tot niet-naleving en om de doelmatigheid van de bestaande controles te verbeteren.

Wat wordt verwacht van de onderzoeksorganisatie?

De taak van dit kernelement bestaat erin de dagelijkse nalevingswerkzaamheden binnen de organisatie te controleren, na te gaan welke gebieden voor verbetering vatbaar zijn en de nalevingsprocedures te herzien indien dit noodzakelijk wordt geacht. De informatie die tijdens de opleiding en bewustmaking wordt verkregen en de andere bestaande rapportagemaatregelen kunnen in de prestatiebeoordeling worden opgenomen.

Audits die intern of door een onafhankelijke auditor moeten worden uitgevoerd om na te gaan of het INP correct wordt uitgevoerd, vormen een ander belangrijk onderdeel van dit kernelement. Als de middelen het toelaten, is het een goede zakelijke praktijk om periodiek een externe auditor in te schakelen.

In de rapportageprocedures wordt voorgeschreven welke stappen (bv. de kennisgevingsprocedure) intern en extern moeten worden ondernomen in geval van een vermeend of bekend geval van niet-naleving.

Tot slot zijn corrigerende maatregelen een geheel van maatregelen om te waarborgen dat een geval van niet-naleving zich niet meer zal voordoen.

Wat zijn de verschillende stappen?

Zorg voor controlemechanismen als onderdeel van de normale activiteiten om toezicht te houden op de workflow binnen de organisatie, zodat eventuele misstanden in een vroeg stadium worden opgespoord. Zo kan bijvoorbeeld het vier-ogen-beginsel worden gebruikt voor een resultaat van een technische indeling of een screening van de uitvoer. Houd rekening met de rol van zowel het administratief personeel als de onderzoekers in het proces van toezicht.

Ontwikkel audits en voer deze uit om de opzet, de adequaatheid en de doelmatigheid van het INP te controleren.

Zorg ervoor dat alle onderdelen van het INP in de audit aan bod komen.

Zorg ervoor dat alle personeelsleden, met inbegrip van studenten, vertrouwen hebben en zich gerustgesteld voelen wanneer zij te goeder trouw vragen stellen of zorgen rapporteren over naleving.

Voer procedures inzake klokkenluiden en escalatie in als kader voor het optreden van personeelsleden wanneer er sprake is van een vermoeden van niet-naleving of er een bekend incident van niet-naleving heeft plaatsgevonden.

Documenteer elk vermoeden van inbreuken op nationale en EU-wetgeving inzake controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik en de bijbehorende corrigerende maatregelen schriftelijk.

Neem corrigerende maatregelen om de uitvoercontrolewerkzaamheden of het INP aan te passen aan de resultaten van de prestatiebeoordeling, de INP-systeemaudit of de verslaglegging. Aanbevolen wordt deze bevindingen, met inbegrip van de herziening van de procedures en corrigerende maatregelen, te delen met al het betrokken personeel en de hoogste leidinggevendenden. Het is aanbevolen om zodra de corrigerende maatregelen zijn uitgevoerd de beleidsmaatregelen en procedures van het INP waar nodig aan te passen en de veranderingen binnen de organisatie mee te delen.

Een dialoog met uw bevoegde autoriteit kan bijdragen tot de beperking van schade en mogelijke manieren om het uitvoercontrolesysteem van de onderzoeksorganisatie te versterken.

3.2.6. *Bijhouden van gegevens en documentatie*

Evenredig, nauwkeurig en traceerbaar bijhouden van gegevens van activiteiten in verband met de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik is van essentieel belang voor de inspanningen van een onderzoeksorganisatie op het gebied van naleving. Een uitgebreid systeem voor het bijhouden van gegevens zal een onderzoeksorganisatie helpen om te voldoen aan de EU- en nationale vereisten voor het bewaren van documentatie ⁽⁴³⁾ en om haar nalevingsmaatregelen te evalueren en te verbeteren, en zal de samenwerking met de bevoegde autoriteiten in het geval van een onderzoek naar de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik vergemakkelijken.

Wat wordt verwacht van de onderzoeksorganisatie?

Het beleid van een onderzoeksorganisatie inzake het bewaren van gegevens moet in voldoen aan desbetreffende verplichtingen die in de nationale wetgeving of praktijk zijn vastgesteld (bv. de verplichting om documenten in verband met een uitvoervergunning gedurende ten minste een bepaalde tijd te bewaren en bij te houden), en het kan in aanvullende vereisten voorzien wanneer onderzoek wordt verricht met aan controle onderworpen producten, technologieën en programmatuur. Het kan in het belang zijn van de organisatie om de beslissingen die worden genomen en de stappen die worden gezet tijdens de verschillende procedures voor de screening van de uitvoer (bv. een intern document waarin het technische besluit tot indeling van een product wordt beschreven) bij te houden. Als bijvoorbeeld alle vereiste gegevens worden vastgelegd en correct worden gearchiveerd, kunnen ze efficiënt worden opgezocht tijdens de risicobeoordelingsprocedures voor toekomstige projecten en ook tijdens periodieke audits. Heel belangrijk is dat het doeltreffend bijhouden van gegevens en documentatie aantoonst welke maatregelen er zijn genomen bij een vermoeden of een geval van niet-naleving.

Onderzoeksactiviteiten worden meestal gezamenlijk ondernomen en daarom kan het bijhouden van passende gegevens over alle gevoelige activiteiten een echt collectieve inspanning vormen. Indien een onderzoeksorganisatie aan controle onderworpen onderzoek uitvoert of kan uitvoeren in samenwerking met andere organisaties, kunnen specifieke clausules in de formele overeenkomsten worden gevoegd ter verduidelijking van de verplichtingen van alle betrokken partijen om de toepasselijke uitvoercontrolewetgeving in acht te nemen. Dergelijke clausules kunnen verduidelijken verantwoordelijk is voor het aanvragen van een vergunning en het naleven van de daaruit voortvloeiende vereisten inzake het bijhouden van gegevens. Het is noodzakelijk dat alle betrokken partijen de nodige stappen ondernemen om de vereisten voor het bijhouden van gegevens na te leven en ervoor zorgen dat hun handelingen niet indruisen tegen de wetgeving van de EU-lidstaat waar zij zijn gevestigd. ⁽⁴⁴⁾

Wat zijn de verschillende stappen?

Controleer de wettelijke vereisten voor het bijhouden van gegevens (periode van bewaring, reikwijdte van documenten, enz.) in de nationale wetgeving van de EU-lidstaat waar de organisatie is gevestigd.

⁽⁴³⁾ Zie de algemene verplichtingen in artikel 27 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik en raadpleeg in voorkomend geval uw nationale autoriteit voor de bijzonderheden van de vereisten voor het bijhouden van gegevens.

⁽⁴⁴⁾ Afhankelijk van de vergunningsprocedures van de lidstaat, kan de coördinator van het consortium – indien in de EU gevestigd – een vergunning aanvragen namens zijn partnerorganisaties. Neem voor meer informatie contact op met uw nationale autoriteit.

Teneinde er zeker van te zijn dat alle desbetreffende documentatie bij de hand is, kunt u overwegen de vereisten voor het bewaren van dossiers in de contracten met de samenwerkende partijen vast te stellen.

Zet een adequaat systeem op voor het archiveren en opvragen van documenten in verband met de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik. Elektronische systemen met krachtige indexerings- en zoekfuncties zijn van essentieel belang.

Zie erop toe dat de met controle op de uitvoer verband houdende documenten op een consistente wijze worden bewaard en voor inspecties of audits onverwijld ter beschikking van uw overheid of andere externe partijen kunnen worden gesteld.

Aanbevolen wordt een register bij te houden van contacten in het verleden met de bevoegde autoriteit, ook in verband met de controle op het eindgebruik/de eindgebruikers met betrekking tot niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik en in geval van technisch inelingsadviezen.

3.2.7. *Fysieke beveiliging en beveiliging van informatie*

Bij fysieke beveiligingen beveiliging van informatie gaat het om de reeks interne procedures die zijn ontworpen om ongeoorloofde verwijdering van of toegang tot producten voor tweërlei gebruik door personeelsleden, contractanten, medewerkers en bezoekers van de organisatie te voorkomen. Zij zijn bedoeld om te functioneren in synergie met andere interne veiligheidsprocedures die door een onderzoeksorganisatie worden toegepast, en zij zijn bijzonder nuttig voor het toezicht op en het volgen van de immateriële overdracht van technologie.

Hoewel de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik niet voorziet in normen inzake fysieke beveiliging en informatiebeveiliging, kan het monitoren en waarborgen van de toegang tot aan controle onderworpen producten ervoor zorgen dat geen onwettige uitvoer plaatsvindt, hetzij opzettelijk, hetzij door nalatigheid.

Wat wordt verwacht van de onderzoeksorganisatie?

Beveiligingsrisico's vloeien voort uit zowel externe als interne dreigingen voor een organisatie. Bovendien is het bij het ontwerpen van interne procedures vaak efficiënter en doeltreffender om het hele spectrum van dreigingen in aanmerking te nemen en mechanismen te ontwikkelen waarmee zowel externe als interne risico's worden aangepakt.

Met passende beveiligingsmaatregelen die de ongeoorloofde toegang tot of verwijdering van aan controle onderworpen producten voor tweërlei gebruik verhinderen, kunnen verschillende doelen worden bereikt. Zo kan een systeem waarmee gecontroleerd wordt wie toegang heeft tot bepaalde gebouwen/laboratoria een organisatie helpen om te voldoen aan de beveiligingsprotocollen die vereist zijn voor bepaalde soorten onderzoek en de verplichtingen inzake uitvoercontrole en sancties die beperkingen opleggen aan de toegang tot en het gebruik van apparatuur voor tweërlei gebruik door inwoners van derde landen. Op vergelijkbare wijze moet de toegang tot aan controle onderworpen technologie voor tweërlei gebruik via de interne servers van de onderzoeksorganisatie zoveel mogelijk worden beperkt op een "need to know"-basis en moeten gevoelige elektronische overdrachten worden gemonitord overeenkomstig de uitvoercontrolevereisten.

Om gevoelige projecten te beveiligen waarbij producten voor tweërlei gebruik of andere voor de veiligheid relevante producten betrokken zijn, kan een onderzoeksorganisatie een reeks interne maatregelen toepassen om de risico's op geïntegreerde wijze vast te stellen en te beperken, waarbij zowel de fysieke aspecten als de informatiebeveiliging en de uitvoercontrole aan bod komen. Benadrukt wordt dat uitvoervergunningen voor immateriële overdracht van technologie naar niet-EU-bestemmingen deel kunnen uitmaken van een dergelijke geïntegreerde aanpak.

Wat zijn de verschillende stappen?

Fysieke beveiliging

Zorg er volgens de risicobeoordeling van de onderzoeksorganisatie voor dat aan controle onderworpen producten voor tweërlei gebruik beveiligd zijn tegen ongeoorloofde verwijdering, toegang of gebruik door alle personeelsleden, met inbegrip van studenten, bezoekend wetenschappelijk personeel en externe medewerkers. Maatregelen die moeten worden overwogen, zijn onder meer fysieke beveiliging van de producten, instelling van zones met beperkte toegang en controle op het binnenkomen of het weggaan van het personeel.

Informatiebeveiliging

Stel interne beleidsmaatregelen en procedures vast voor de beveiligde opslag van en toegang tot aan controle onderworpen programmatuur of technologie voor tweërlei gebruik in elektronische vorm, met inbegrip van antiviruscontroles, bestandsencryptie, controlesporen en logs, toegangscontrole voor gebruikers en firewall.

Zorg er bij de behandeling van aan uitvoercontrole onderworpen informatie in het kader van een internationale samenwerking voor dat de nodige voorzorgsmaatregelen worden genomen, ook door de partners van de organisatie. Een dergelijke vereiste kan specifiek worden opgenomen in de overeenkomst/het contract op grond waarvan de samenwerking wordt opgezet.

Overweeg het gebruik van regelingen voor indeling (bv. markeringen) bij de overdracht van programmatuur en technologie die gevoelige of aan uitvoercontrole onderworpen informatie bevatten.

Overweeg, indien van toepassing voor uw organisatie, beschermingsmaatregelen zoals eind-tot-eindversleuteling voor het uploaden van programmatuur of technologie naar de "cloud", het opslaan ervan in de "cloud" of het overbrengen daarvan via de "cloud". ⁽⁴⁵⁾

⁽⁴⁵⁾ Voor eventuele verduidelijkingen in verband met de aanbevolen IT-beveiligingsnormen kunt u zich wenden tot de bevoegde nationale autoriteit van de lidstaat waar uw organisatie is gevestigd.

*Aanhangsel 1***Onderzoeksgebieden die eerder aan controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik zullen worden onderworpen.**

De volgende onderzoeksgebieden zullen eerder worden onderworpen aan controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik dan andere onderzoeksgebieden. Deze lijst niet limitatief en kan dienen als een (niet-bindend) instrument om eenvoudiger relevant onderzoek te kunnen identificeren. In dit aanhangsel zijn de omschrijvingen inzake tweërlei gebruik (rechtse kolom) eerder algemeen van aard. Specifieke uitvoercontroles met duidelijk afgebakende technische kenmerken zijn samengevat in bijlage I bij de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik, die in eerste instantie moet worden geraadpleegd.

Onderzoeksgebieden	Omschrijvingen inzake tweërlei gebruik
Biologie en (nano)biotechnologie	Pathogenen voor mensen, planten en dieren Toxinen Uitrusting voor biologische bescherming, insluiting en hantering
Scheikunde Geavanceerde materiaalwetenschappen	Chemische producten, polymeren, smeermiddelen en brandstofadditieven Chemische productie-installaties, productieapparatuur en onderdelen daarvan, zoals pompen, warmtewisselaars, kleppen en distillatiekolommen Uitrusting voor chemische bescherming, insluiting en hantering
Nucleaire fysica en techniek	Kernreactoren en speciaal ontworpen en gebouwde uitrusting en onderdelen Nucleair materiaal
Energie- en milieutechnologie	Optische en akoestische sensoren Filmcamera's
Computerwetenschappen en -techniek Informatie- en communicatietechnologie	Broncode voor bepaalde in de lijst opgenomen vormen van akoestische gegevensverwerking Digitale robuust uitgevoerde computers Producten in verband met inbraakprogrammatuur Telecommunicatiesystemen, -uitrusting, -onderdelen en -toebehoren (met inbegrip van onderschepping en storing) Informatiebeveiligingshardware, -programmatuur en -technologie (met inbegrip van encryptie en cryptanalyse)
Lucht- en ruimtevaarttechniek en -ontwerp	Versnellingsmeters Gyroscopen Navigatie(ontvangst)systemen Drones Lanceerplatformen Satellieten Gasturbinemotoren Stuwstraalmotoren (ramjet of scramjet) of motoren met een gecombineerde cyclus
Halfgeleiders	Geïntegreerde schakelingen Uitrusting voor het vervaardigen, testen of inspecteren van halfgeleiders Wafersubstraten (CAD-)programmatuur voor halfgeleiders
Optische techniek	Lasers Optische sensoren Beeldcamera's

Robotica en procesautomatisering	Gereedschapswerktuigen Robots, eindeffectoren en op afstand bediende scharnierende manipulatoren Dimensionale inspectiesystemen
Additieve productie (3D-printen)	Grondstofmaterialen Fabricageapparatuur
Kwantumtechnologie	Kwantumcryptografie
Kunstmatige intelligentie en machinaal leren	Geïntegreerde schakelingen voor neurale netwerken Neurale computers Elektronische onderdelen
Maritieme technologieën	Oppervlaktevaartuigen Onderwatervaartuigen Systemen voor waarneming onder water Systemen voor energieoverbrenging en -opwekking
Producten voor cybersurveillance	Uitrusting voor het onderscheppen van mobiele telecommunicatie Internetbewakingssystemen Instrumenten voor het maken, controleren en besturen of leveren van inbraakprogrammatuur Programmatuur voor toezicht op wetshandhaving Digitale forensische/opsporingsinstrumenten

Onderzoeksscenario's van de gevallen waarin uitvoercontroles kunnen worden ingesteld

De volgende scenario's geven aan waar controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik kunnen worden ingesteld. De lijst is niet limitatief.

Scenario	Wat staat er in de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik?	Eveneens in overweging te nemen
Onderwijs, advies, samenwerking of onderzoekswerk dat betrekking heeft op producten voor tweërlei gebruik binnen het douanegebied van de Unie met gastonderzoekers uit derde landen	— De EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik voorziet niet in controles voor niet-EU-onderdanen die toegang hebben tot producten voor tweërlei gebruik binnen het douanegebied van Unie. Bijgevolg is geen vergunning vereist zolang de aan controle onderworpen producten voor tweërlei gebruik binnen het douanegebied van de Unie blijven. Indien de bezoekende onderzoeker uit het derde land naar huis terugkeert met toegang tot (of in bezit van) het aan controle onderworpen product voor tweërlei gebruik, dan is een vergunning vereist.	— Op grond van nationale bepalingen is in sommige gevallen een vergunning voor technische bijstand vereist, of is de verlening van technische bijstand verboden. — Mogelijk is een vergunning vereist indien een entiteit waarop een sanctie rust of een natuurlijke/rechtspersoon van een land waarop een sanctie rust op zoek is naar samenwerking binnen de EU. In bepaalde gevallen is een dergelijke samenwerking verboden overeenkomstig EU-sancties.
Onderwijs, advies, samenwerking of onderzoekswerk dat betrekking heeft op producten voor tweërlei gebruik buiten het douanegebied van de Unie	— De EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik voorziet niet in controles voor EU-onderdanen die buiten het douanegebied van de Unie betrokken zijn bij onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik. Er is dus in principe geen vergunning vereist <i>als er geen toegang is tot aan controle onderworpen producten voor tweërlei gebruik vanuit het douanegebied van de Unie.</i>	— Op grond van nationale bepalingen is in sommige gevallen een vergunning voor technische bijstand vereist, of is de verlening van technische bijstand verboden. — Mogelijk is een vergunning vereist indien een entiteit waarop een sanctie rust of een natuurlijke/rechtspersoon van een land waarop een sanctie rust op zoek is naar samenwerking binnen de EU. In bepaalde gevallen is een dergelijke samenwerking verboden overeenkomstig EU-sancties.
Binnen het douanegebied van de Unie een (virtuele) conferentie/bijeenkomst/seminar organiseren of op een (virtuele) conferentie/bijeenkomst/seminar presenteren over onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik	— De EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik voorziet niet in controles voor niet-EU-onderdanen die toegang hebben tot producten voor tweërlei gebruik binnen het douanegebied van Unie. Bijgevolg is geen vergunning vereist <i>indien de aan controle onderworpen producten voor tweërlei gebruik binnen het douanegebied van de Unie blijven.</i> Indien de bezoekende onderzoeker uit het derde land naar huis terugkeert met toegang tot (of in bezit van) het aan controle onderworpen product voor tweërlei gebruik, dan is een vergunning vereist. — Als de conferentie/bijeenkomst/het seminar virtueel plaatsvindt en wordt uitgezonden naar een bestemming buiten de EU, dan is een vergunning vereist voor het gedeelte van het onderzoek waarbij producten voor tweërlei gebruik betrokken zijn.	— In bepaalde nationale gevallen is een vergunning voor technische bijstand vereist. — Het is een goede nalevingspraktijk om de deelnemers in te lichten over vergunningsvereisten wanneer zij het douanegebied van de Unie verlaten met de aan controle onderworpen producten. — Mogelijk is een vergunning vereist indien een entiteit waarop een sanctie rust of een natuurlijke/rechtspersoon van een bestemming waarop een sanctie rust op zoek is naar samenwerking binnen het douanegebied van de Unie. In bepaalde gevallen is een dergelijke samenwerking verboden overeenkomstig EU-sancties.
Buiten het douanegebied van de Unie een (virtuele) conferentie/bijeenkomst/seminar organiseren of een presentatie geven op een (virtuele) conferentie/bijeenkomst/seminar over onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik	— De EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik voorziet niet in controles voor EU-onderdanen die buiten het douanegebied van de Unie betrokken zijn bij onderzoek betreffende producten voor tweërlei gebruik. Bijgevolg is in beginsel geen vergunning vereist — <i>indien de presentatie mondeling verloopt, zelfs als zij ter plaatse wordt opgenomen, zolang er geen toegang is tot de aan controle onderworpen producten voor tweërlei gebruik vanuit het douanegebied van de Unie.</i>	— Op grond van nationale bepalingen is in sommige gevallen een vergunning voor technische bijstand vereist, of is de verlening van technische bijstand verboden. — Mogelijk is een vergunning vereist indien een entiteit waarop een sanctie rust of een natuurlijke/rechtspersoon van een land waarop een sanctie rust op zoek is naar samenwerking binnen de EU. In bepaalde gevallen is een dergelijke samenwerking verboden overeenkomstig EU-sancties.

	— indien deze vergezeld gaat van een presentatie of ander conferentiemateriaal waarbij de informatie niet voldoet aan de drempelwaarde(n) voor de aan controle onderworpen technologie. — Op grond van de EU-verordening inzake producten voor tweeërlei gebruik is een vergunning vereist — als er geen toegang is tot de aan controle onderworpen producten voor tweeërlei gebruik vanuit het douanegebied van de Unie. — indien deze vergezeld gaat van een presentatie of ander conferentiemateriaal (in papieren vorm, op een laptop of een andere fysieke drager zoals een USB-stick) dat aan controle onderworpen technologie voor tweeërlei gebruik bevat.	
Publiceren van in de lijst opgenomen technologie voor tweeërlei gebruik	— Voor een publicatie waarin technologie is opgenomen die aan de drempelwaarden voor controle inzake tweeërlei gebruik voldoet, is een uitvoervergunning vereist. De intentie om te publiceren (en bijgevolg de handeling van het publiceren zelf) is niet voldoende om te worden beschouwd als “voor iedereen beschikbaar”, en is bijgevolg niet vrijgesteld van controle. De uitvoercontrole-autoriteiten vertrouwen op de due diligence van de onderzoeksorganisatie om voorpublicaties in gevoelige onderzoeksgebieden te screenen. — Indien een (ontwerp)publicatie (of ruwe gegevens) voldoen aan de drempels voor het bevatten van aan uitvoercontrole onderworpen technologie voor tweeërlei gebruik, dan is ze onderworpen aan uitvoercontroles. Dit geldt zowel voor de voorpublicatiefase als voor de eigenlijke publicatiefase. In beginsel kan dit ook van toepassing zijn op master- of doctoraatsproefschriften die voldoen aan de drempelwaarde(n) voor aan controle onderworpen technologie.	De onderzoeker of de onderzoeksorganisatie kan overwegen de specifieke delen die de aan controle onderworpen technologie bevatten te wijzigen, weg te laten of de toegang tot deze specifieke delen te beperken. Indien beperking niet haalbaar is, dient de onderzoeker of de onderzoeksorganisatie contact op te nemen met de bevoegde autoriteit om na te gaan hoe aan de vergunningsverplichting kan worden voldaan (bv. individuele vergunningsaanvraag).
Geotrooieerde informatie en informatie voor octrooiaanvragen	— In beginsel is geen vergunning vereist, aangezien de uitvoer van geotrooieerde informatie die volledig openbaar is gemaakt, beschouwd wordt als “voor iedereen beschikbaar” en dus vrijgesteld is van uitvoercontroles. — Er is geen vergunning vereist voor de uitvoer van de voor octrooiaanvragen noodzakelijke minimuminformatie.	
Uitvoer van materiële producten (goederen) voor tweeërlei gebruik, met inbegrip van het ontwerpen van prototypen en tweedehands laboratoriumapparatuur	— Onderzoeksorganisaties kunnen producten voor tweeërlei gebruik (door)verkoopen, schenken of uitlenen, of tijdelijk uitvoeren voor hun eigen onderzoeksprojecten. Ongeacht of het gaat om nieuwe producten, prototypen of tweedehands producten is een uitvoervergunning vereist indien zij in bijlage I zijn opgenomen, en is een vergunning voor overbrenging binnen de EU vereist indien zij in bijlage IV van de EU-verordening inzake producten voor tweeërlei gebruik zijn opgenomen.	

*Aanhangsel 3***Lijst van rode vlaggen**

Alert zijn op tekenen van verdachte verzoeken is van essentieel belang voor het tegengaan van de risico's van proliferatie van massavernietigingswapens, de overbrengingsmiddelen daarvoor en de destabiliserende accumulatie van conventionele wapens of aanvullende nationale maatregelen voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik in verband met de openbare veiligheid of de mensenrechten.

Zijn een of meer van de onderstaande rode vlaggen van toepassing op uw situatie? Dat is een sterke aanwijzing voor nader onderzoek. Dit houdt niet automatisch een vergunningsverplichting in.

Het is ten eerste aan te bevelen de informatie die uit uw controle of bezorgdheid voortvloeit met uw bevoegde autoriteit te delen.

Op basis van uw eigen ervaring of het interne beleid van uw onderzoeksorganisatie kan de onderstaande lijst met rode vlaggen worden aangevuld of gewijzigd. Onderzoekers weten doorgaans het beste wat in hun onderzoeksgebied verdacht is.

Uw onderzoek

- uw onderzoek heeft betrekking op innovatieve of alternatieve ontwikkelings-, productie- of gebruiksprocessen voor in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik;
- uw partner heeft verzocht om ongebruikelijk maatwerk in verband met de technische parameters van in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik, of wijzigingsverzoeken geven aanleiding tot bezorgdheid over mogelijke toepassingen van het aangepaste product;
- uw onderzoek heeft een bekende of vermoede middelmatige of hoge gebruikswaarde in toepassingen voor tweërlei gebruik, militaire of gevoelige toepassingen.

Eindgebruik en eindgebruiker

- de partner/eindgebruiker is nieuw voor u (of uw onderzoeksorganisatie) en uw kennis over hem/haar is onvolledig of inconsistent, of het is moeilijk om in openbare bronnen informatie over de partner te vinden;
- de partner/eindgebruiker is verbonden aan het leger, de defensie-industrie of een overheidsonderzoeksgaan in een land waarop een embargo rust en het vermelde eindgebruik is civiel;
- de partner/eindgebruiker is verbonden aan een organisatie die betrokken is bij militair onderzoek of onderzoek in verband met massavernietigingswapens of cyberbeveiliging;
- de partner/eindgebruiker lijkt niet vertrouwd te zijn met uw onderzoek en de prestatiekenmerken ervan (bv. een duidelijk gebrek aan technische kennis; in publicaties of op openbare websites zijn geen relevante onderzoeksactiviteiten terug te vinden);
- de partner/eindgebruiker is op zoek naar steun van de onderzoeksorganisatie of vraagt de onderzoeker om als “ambassadeur” op te treden om onderzoekers van andere instellingen aan te trekken voor samenwerking;
- de partner/eindgebruiker vraagt atypische ontwikkelings-, productie- of gebruiksvereisten die te krachtig lijken voor de beoogde toepassing;
- de contactinformatie in het kader van vragen (bv. telefoonnummers, e-mailadressen en adressen) heeft betrekking op andere landen dan die van de opgegeven affiliatie van de partner, of werd tussentijds veranderd;
- de naam van de entiteit van de partner is in een taal of heeft een verwijzing die onverwacht is voor het land van vestiging of verblijf;
- de opgegeven website ontbreekt het aan inhoudelijke informatie in vergelijking met doorgaans op een legitieme ondernemingswebsite aangetroffen informatie;
- de partner/eindgebruiker is terughoudend om informatie te verstrekken over het eindgebruik van de producten (bv. via een verklaring betreffende het eindgebruik), om duidelijke antwoorden te geven op commerciële of technische vragen die bij normale onderhandelingen routine zijn of om een verklaring betreffende het eindgebruik te verstrekken;
- er wordt geen overtuigende verklaring gegeven waarom de samenwerking nodig is, gezien de normale activiteiten van de partner/eindgebruiker of de technische geavanceerdheid van de producten;
- ongebruikelijke vereisten voor buitensporige vertrouwelijkheid over klanten, resultaten of specifieke kenmerken van onderzoek?
- op enigerlei wijze ongebruikelijk onderzoeksproject, bv. atypische onderzoekspartners, prestatiedrempels, onderzoeksfasen en -resultaten, zonder bevredigende verklaring.

Verzending

- voor materiële producten: er wordt verzocht om een ongebruikelijke verzending, verpakking of etikettering; de gebruikelijke incoterms voor verzending, de verzegeling van containers/vrachtwagens en de bevestiging van ontvangst door de ontvanger/eindgebruiker worden geweigerd; de partner/eindgebruiker vraagt dat de goederen naar een verzendadres worden overgebracht;

Financiering, financierings- en contractvoorwaarden

- financiering wordt aangeboden door een entiteit die atypisch is voor uw gebruikelijke onderzoekspartners;
- de financier vraagt de resultaten niet te publiceren of de verspreiding van resultaten achter te houden voor eigen gebruik, of stelt buitensporige eisen op het gebied van intellectuele eigendom of geheimhouding;
- de financier weigert een clause te aanvaarden waarbij militair eindgebruik niet is toegestaan;
- het is onduidelijk wie de financier is (er is geen website of informatie voor het publiek beschikbaar);
- de financier communiceert uitsluitend via een e-mailadres dat niet naar een onderzoeksorganisatie, een overheidsinstantie of een onderneming verwijst;
- de financier verstrekt een onverklaarbaar of ongewoon royaal groot budget voor een onderzoeksovereenkomst zonder concrete resultaten of mijlpalen;
- financiering door een overzeese onderneming die financiering aanbiedt zonder andere verwachtingen of eisen dan toegang tot de onderzoeksresultaten;
- ongebruikelijk gunstige betalingsvoorwaarden zoals het betalen van een onredelijk hoge prijs of volledige betaling vooraf;
- de betaling wordt gedaan door een andere partij dan de klant of aangegeven tussenpersonen, en volgt een andere route dan de producten;
- de routinematige installatie-, opleidings- of onderhoudsdiensten worden afgewezen;
- de locatie van de installatie is in een gebied dat aan strenge veiligheidscontroles onderworpen is of in een gebied waarvoor de toegang aan strenge beperkingen is onderworpen;
- ongebruikelijke vereisten inzake buitensporige vertrouwelijkheid met betrekking tot eindbestemmingen, klanten of specificaties van producten.

*Aanhangsel 4***Nuttige vragen bij het opzetten van het INP van een onderzoeksorganisatie**

Onderzoeksorganisaties kunnen gebruikmaken van de volgende niet-limitatieve lijst van nuttige vragen bij het ontwikkelen van een INP, of in een later stadium om een bestaand INP te herzien. De antwoorden op deze vragen moeten ook niet worden gezien als een bevestiging van een juist INP voor de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik.

1. Verbintenis van het hoger leidinggevend personeel wat betreft naleving

- Is er sprake van een verbintenis van het hoger leidinggevend personeel waarin duidelijk wordt gesteld dat de onderzoeksorganisatie zich inzet voor de controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik?
- Is de verklaring gemakkelijk toegankelijk voor alle werknemers?

2. Organisatiestructuur, verantwoordelijkheden en middelen

- Heeft uw onderzoeksorganisatie de persoon/personen aangesteld die verantwoordelijk is/zijn voor het beantwoorden van vragen van werknemers over de nalevingsprocedures van de onderzoeksorganisatie, verdachte verzoeken of mogelijke schendingen? Zijn de contactgegevens van de verantwoordelijke persoon/personen beschikbaar voor alle personeelsleden?
- Wat zijn de onderdelen of activiteiten van uw onderzoeksorganisatie die relevant zijn voor de controle en naleving van de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik?
- In welk deel van uw onderzoeksorganisatie bevindt zich het personeel dat zich met de naleving van de voorschriften op het gebied van de handel in producten voor tweërlei gebruik bezighoudt? Kan er sprake zijn van een belangenconflict tussen de verantwoordelijkheden inzake naleving en de verantwoordelijkheden betreffende het aantrekken van onderzoeksfinanciering en het veiligstellen van de valorisatie van onderzoek?
- Indien uw onderzoeksorganisatie besluit het nalevingsbeheer inzake de handel in producten voor tweërlei gebruik uit te besteden, hoe is de interactie met uw onderzoeksorganisatie dan georganiseerd?
- Hoeveel mensen zijn ofwel uitsluitend werkzaam voor de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik of hiervoor naast andere taken verantwoordelijk? Zijn er personen beschikbaar die als back-up kunnen fungeren?
- Hoe is de relatie tussen het met de uitvoercontrole belaste personeel en het hoger leidinggevend personeel georganiseerd, bijvoorbeeld met betrekking tot informatie-uitwisseling?
- Documenteert uw onderzoeksorganisatie de reeks beleidsmaatregelen en procedures voor de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik, en verspreidt zij deze onder alle relevante personeelsleden? In welke vorm?
- Zijn er elektronische hulpmiddelen beschikbaar om de nalevingsprocedures van uw onderzoeksorganisatie te ondersteunen?

3. Opleiding en bewustmaking

- Voorziet uw onderzoeksorganisatie in (op maat gesneden) compliance-opleidingen of bewustmakingsactiviteiten?
- In welk formaat biedt uw onderzoeksorganisatie compliance-opleidingen of bewustmakingsactiviteiten aan? Voorbeelden hiervan zijn: externe seminars, abonnementen op informatiesessies van de bevoegde autoriteiten, opleidingen binnen het bedrijf enz.
- Hoe wordt ervoor gezorgd dat het personeel dat belast is met de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik naar behoren is opgeleid en goed geïnformeerd is over alle desbetreffende wetten en voorschriften?

4. Procedures voor de screening van uitvoer**4.1. Productindeling**

- Worden alle voor de uitvoer relevante producten getoetst aan controlelijsten voor tweërlei gebruik of beperkende maatregelen op EU- of nationaal niveau, en wie is hiervoor verantwoordelijk?
- Is uw onderzoeksorganisatie betrokken bij de elektronische verzending van programmatuur of technologie voor tweërlei gebruik? Zo ja, hoe zorgt de toegepaste technologie onderzoeksorganisatie voor de naleving van de controles inzake programmatuur of technologie?
- Zijn er procedures voorhanden voor werknemers die toegang hebben tot aan controle onderworpen technologie of programmatuur wanneer zij in het buitenland verblijven?
- Wordt de indeling van door de onderzoeksorganisatie ontvangen of vervaardigde producten geregistreerd?

- Zijn de wijzigingen in de nationale en EU-controlelijsten voor tweërlei gebruik vertaald naar de indelingsprocedures van de onderzoeksorganisatie?
- Wordt er, gelet op artikel 11, lid 9, van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik, in handelsdocumenten betreffende overbrengingen binnen de EU van materiële producten voor tweërlei gebruik vermeld dat die producten bij uitvoer uit de EU onderworpen zijn aan controles?

4.2. *Risicobeoordeling van de aan controle onderworpen activiteit*

Zie aanhangsel 3 bij deze richtsnoeren voor een niet-limitatieve lijst van “rode-vlagvragen” waarmee uw onderzoeksorganisatie het proces voor de screening van de uitvoer kan ondersteunen om verdachte verzoeken van klanten op te sporen.

- Wat zijn de procedures voor het omgaan met positieve en negatieve resultaten van de risicobeoordeling van de aan controle onderworpen activiteit?
- Hoe worden “vals-positieve” resultaten (d.w.z. een onnodige treffer) van de uitvoerscreeningbeoordeling opgelost?

Controles inzake aan een embargo of sancties onderworpen of gevoelige bestemmingen en entiteiten

- Hoe houdt uw onderzoeksorganisatie bij de risicobeoordeling van de aan controle onderworpen activiteit rekening met beperkende maatregelen (met inbegrip van sancties)?

Screening in verband met het aangegeven eindgebruik en de betrokken partijen

- Wat zijn de interne procedures voor de screening van het aangegeven eindgebruik en van de betrokken partijen?
- Hoe worden (nieuwe) betrokken partijen gescreend? Screenshot u periodiek bestaande partners of financiers?

Vangnetcontroles voor niet in de lijst opgenomen producten voor tweërlei gebruik

- Hoe wordt informatie over het aangegeven eindgebruik (in de zin van de vangnetbepalingen ⁽⁴⁶⁾) verzameld en gebruikt?

Screening in verband met omleidingsrisico

- Beschikt uw onderzoeksorganisatie over procedures voor de screening van omleidingsrisico's?

4.3. *Vaststelling en aanvragen van vergunningen, waaronder voor aan controle onderworpen activiteiten op het gebied van tussenhandel, overbrenging en doorvoer*

- Hoe wordt ervoor gezorgd dat voor elk individueel geval de juiste soort vergunning (individuele, globale of algemene vergunning) wordt aangevraagd/gebruikt?
- Hoe wordt ervoor gezorgd dat minder voor de hand liggende soorten uitvoer en andere activiteiten die aan beperkingen onderworpen zijn als zodanig worden erkend en niet in strijd met de EU- en nationale wetgeving inzake controle op de handel in producten voor tweërlei gebruik plaatsvinden?

4.4. *Na de vergunningverlening, met inbegrip van controle op verzending en naleving van vergunningsvoorwaarden*

- Vindt er een definitieve risicobeoordeling van de aan controle onderworpen activiteit plaats vóór de verzending of de overdracht van de producten voor tweërlei gebruik?
- Hoe zorgt uw onderzoeksorganisatie ervoor dat de voorwaarden (met inbegrip van rapportage) van de vergunning(en) worden nageleefd?

5. **Prestatiebeoordelingen, audits, interne rapportage en corrigerende maatregelen**

- Zijn de dagelijkse operationele bedrijfsprocedures ter zake onderworpen aan een (willekeurige) prestatiebeoordeling van de controle van de handel in producten voor tweërlei gebruik?

⁽⁴⁶⁾ Artikelen 4, 5, 9 en 10 van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik.

- Beschikt uw onderzoeksorganisatie over interne of externe auditprocedures?
- Beschikt uw onderzoeksorganisatie over klokkenluiders- of escalatieprocedures?
- Welke corrigerende maatregelen neemt uw onderzoeksorganisatie in geval van niet-naleving?

6. Bijhouden van gegevens en documentatie

- Wat zijn de procedures van de onderzoeksorganisatie voor het archiveren en opvragen van documenten in verband met de controle op de handel in producten voor tweërlei gebruik? Heeft uw onderzoeksorganisatie registratie overwogen van de contacten met de bevoegde autoriteit in het verleden?
- Zijn de wettelijke vereisten voor het bijhouden van gegevens bekend bij het personeel dat zich bezighoudt met controle op de handel in producten voor tweërlei gebruik en bij de relevante commerciële partners?
- Worden de gegevens gecontroleerd op volledigheid, nauwkeurigheid en kwaliteit?

7. Fysieke beveiliging en beveiliging van informatie

- Past uw onderzoeksorganisatie cyberbeveiligingsmaatregelen toe om programmatuur en technologie voor tweërlei gebruik te beschermen en te voorkomen dat ze verloren gaan, gemakkelijk kunnen worden gestolen of uitgevoerd zonder een geldige vergunning?
 - Kan uw onderzoeksorganisatie kritieke stappen en aanverwante zwakke punten op het gebied van fysieke beveiliging en informatiebeveiliging in verband met producten voor tweërlei gebruik in kaart brengen?
-

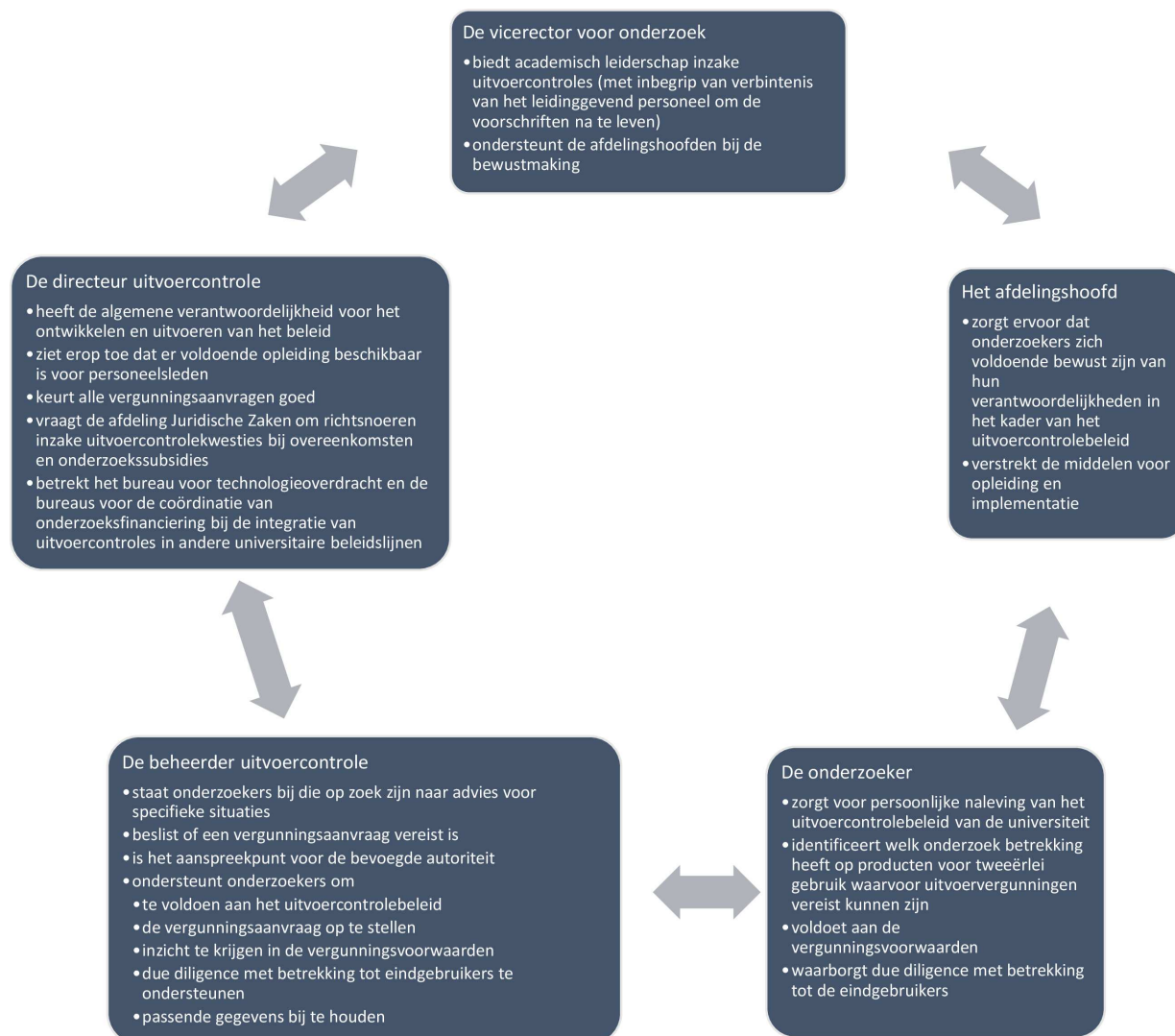
Stroomschema van de vergunningsvereisten voor de uitvoer en overbrenging binnen de EU van producten voor tweërlei gebruik ⁽⁴⁷⁾

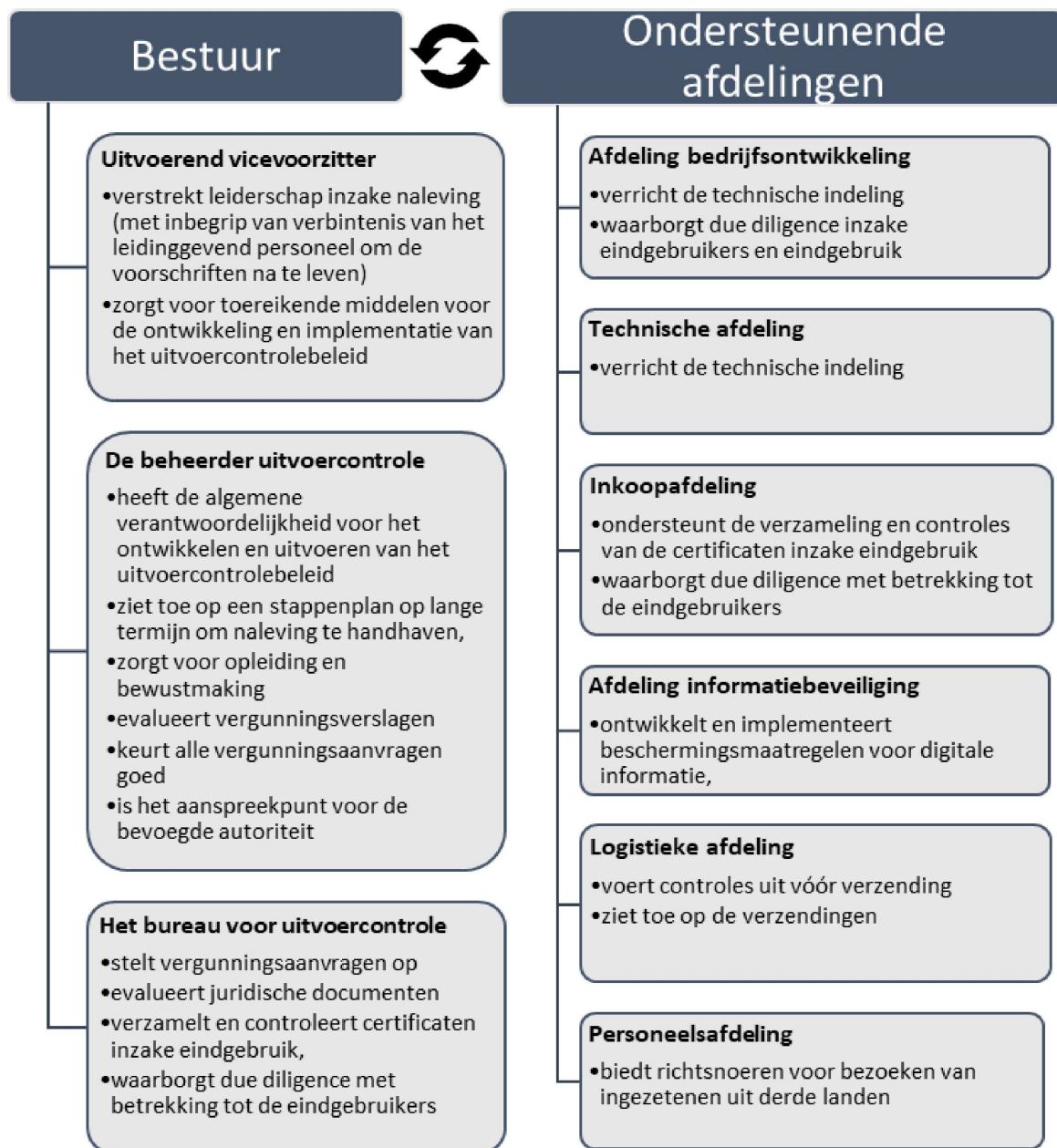
⁽⁴⁷⁾ Dit schema omvat niet de vergunningsvereisten voor producten die specifiek zijn ontworpen of aangepast voor militair gebruik. Raadpleeg de desbetreffende informatie die door uw onderzoeksorganisatie of bevoegde autoriteit wordt verstrekt. Terminologie met dubbele aanhalingstekens (d.w.z. "Programmatuur") verwijst naar definities die in de EU-verordening producten voor tweërlei gebruik worden verstrekt.

Aanhangsel 6

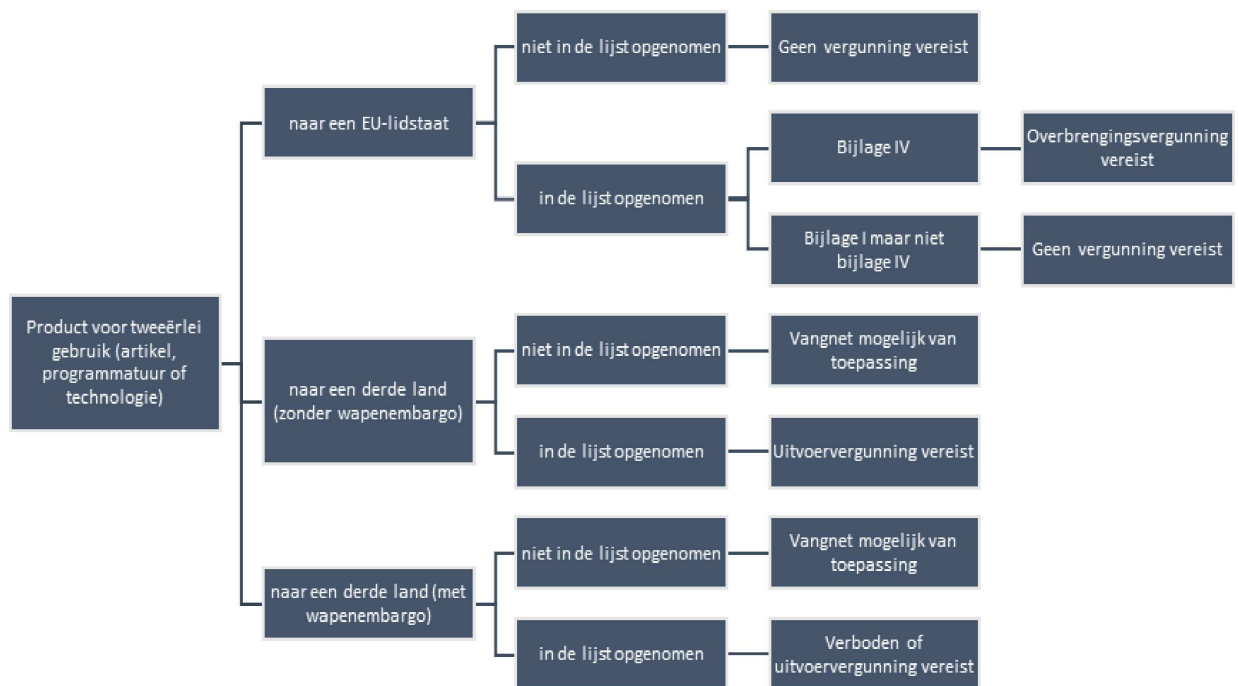
Voorbeelden van een mogelijke structuur om de naleving in een onderzoeksorganisatie te organiseren

Deze voorbeelden illustreren wie de functies en verantwoordelijkheden inzake naleving kunnen opnemen binnen een onderzoeksorganisatie. De eerste figuur gaat uit van een meer “traditionele” structuur van de onderzoeksorganisatie, zoals een universiteit; de laatste gaat meer uit van een structuur van centra voor toegepast onderzoek. Deze voorbeelden werden verzameld bij het opstellen van het ontwerp van deze richtsnoeren en zijn geanonimiseerd.

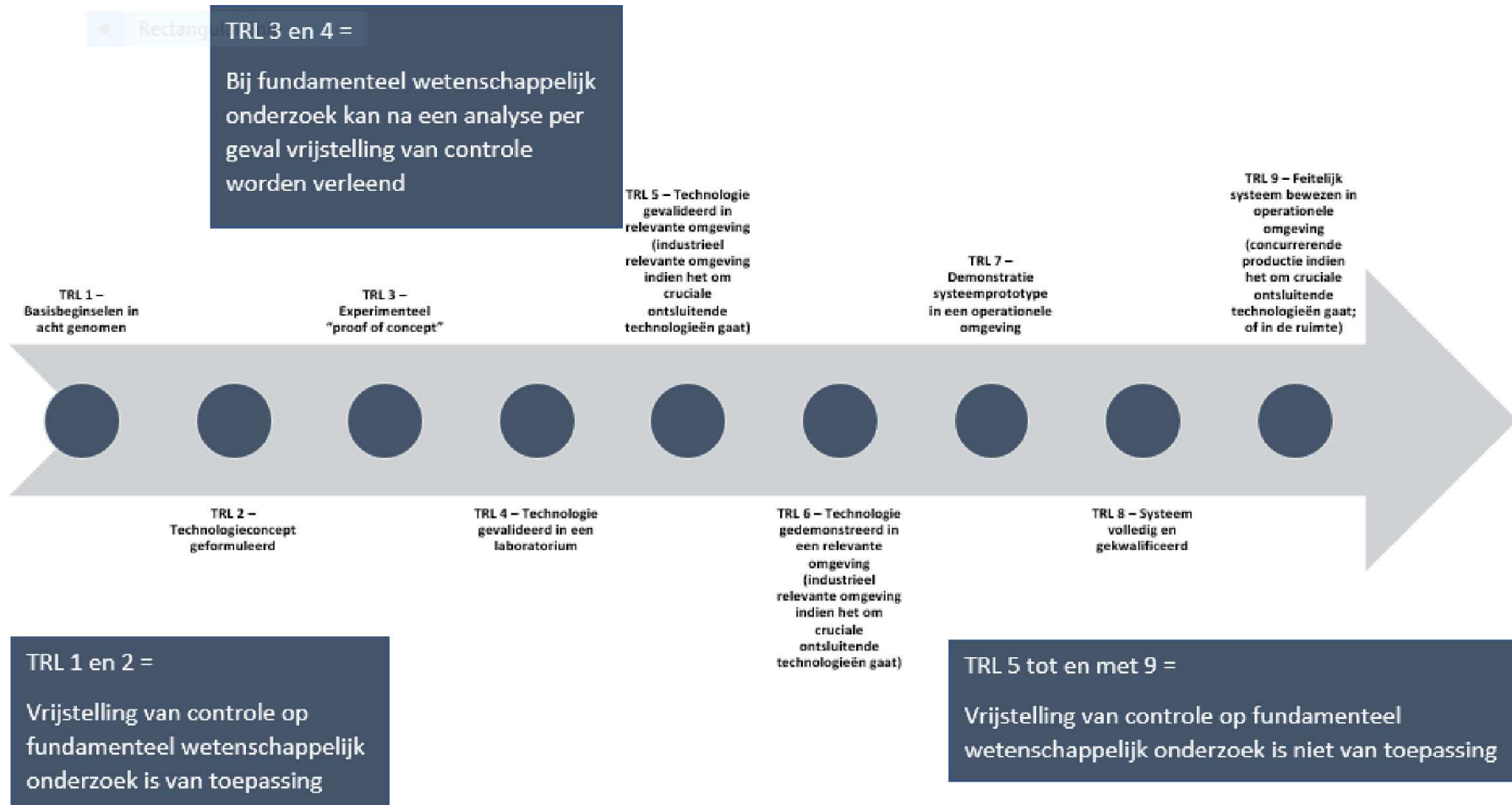
Aanhangsel 7

Overzicht van de vergunningsvereisten voor producten voor tweërlei gebruik ⁽⁴⁸⁾

⁽⁴⁸⁾ Aanhangsel 7 geeft een overzicht van de vergunningsvereisten voor producten voor tweërlei gebruik uit hoofde van de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik. Nationale regelgeving kan bijkomende vergunningsverplichtingen opleggen. Dit aanhangsel bevat niet de vergunningsvereisten voor producten die specifiek zijn ontworpen of aangepast voor militair gebruik. Raadpleeg de desbetreffende door uw bevoegde autoriteit verstrekte informatie.

Aanhangsel 8

Niveaus van technologische paraatheid

*Aanhangsel 9***Referenties en contacten**

Een lijst van voor de uitvoercontrole bevoegde autoriteiten van de EU-lidstaten is te vinden op de volgende webpagina:

<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>

De EU-lijst van nationale maatregelen is te vinden op de volgende webpagina:

<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>

Raadpleeg eventuele aanvullende nationale richtsnoeren van uw bevoegde autoriteit, indien beschikbaar.
